

Carl Heinrich Möller

Specimen Commentationis Svccinctae De Vsv Practico Distinctionvm Fevdalivm : Ad Seriem Capitvm Examinis Jvris Fevdalis Stryckiani Ex Genvinis Jvris Fevdalis Langobardici Et Germanici Principiis Ervtae, Et Ad Fevda Tam Imperii, Qvam Provincialia In Primis, Domestica Megapolitana

Specimen [1]

Rostochii: Lipsiae: Prostat In Officina Koppiana, MDCCXL.

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn894293664>

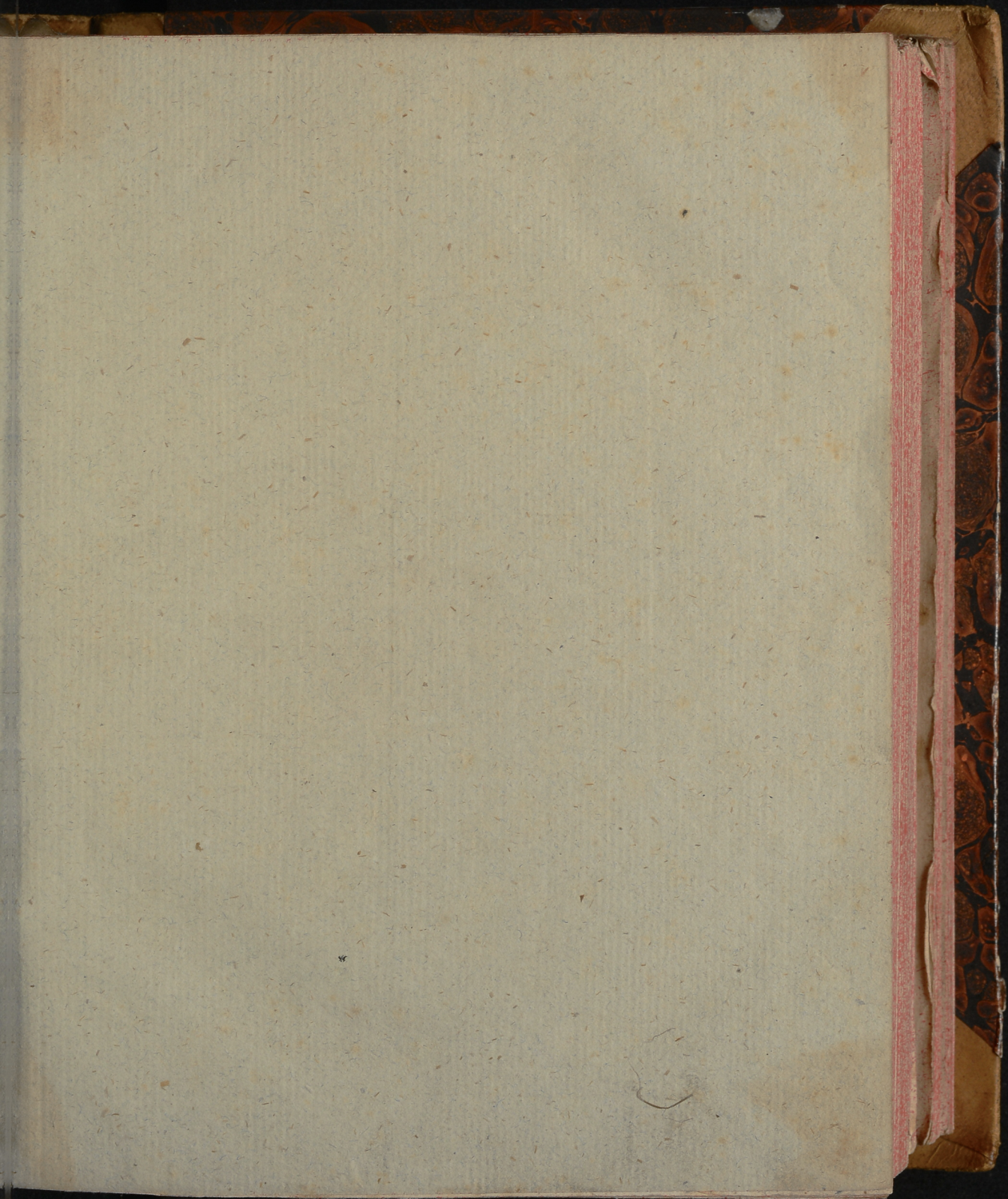
Band (Druck) Freier Zugang

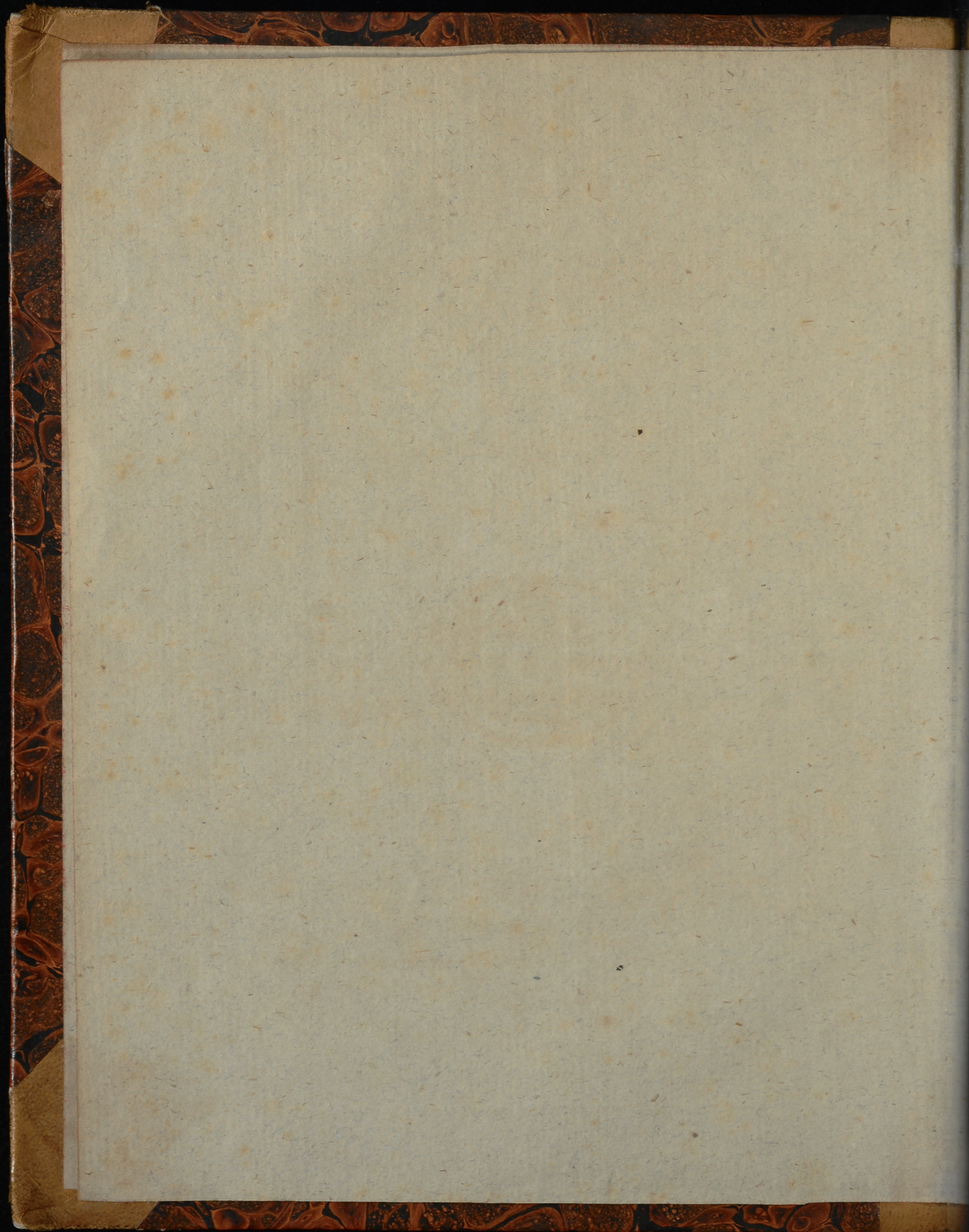

K. l. - 197. (19.)

Pl. - 197. (19.)

SPECIMEN
COMMENTATIONIS SVCCINCTAE

DE

VSV PRACTICO
DISTINCTIONVM
FEVDALIVM

AD SERIEM CAPITVM

EXAMINIS JVRIS FEVDALIS STRYCKIANI

EX GENVINIS

JVRIS FEVDALIS LANGOBARDICI ET
GERMANICI PRINCIPIIS ERVTAE,

ET

AD FEVDA TAM IMPERII, QVAM PROVIN-
CIALIA IN PRIMIS, DOMESTICA
MEGAPOLITANA,

APPLICATAE

A

CAROLO HENRICO MOELLER,
JVR. VTR. D. ET CONSIST. DVCAL. MEGAPOL. ADV. ORD.

ROSTOCHII ET LIPSIAE

PROSTAT IN OFFICINA KOPPIANA
M DCC XL

SPECIMEN
COMMENTATIONIS SVCCINCTAE
DE
VSV PRACTICO
DISTINCTIVVM
PLINIVS

EXAMINIS IVRIS STRYCKIANI *Lib. V. Epist. IIX*

Honestissimum est, majorum vestigia sequi, si modo
recto itinere processerint.

AD FEVDA TAM IMPERII QVAM PROVINCIAE
ITALIAE IN PRIMIS DOMESTICAE
MEGALOPOLITANA
APPLICATAE

CAROLO HENRICO MOELLER
IUR. VTR. D. ET CANDID. DVCAE MEGALOPOL. ADB. ORD.

ROSTOCKI ET LIPSIAE

PROSTAT IN OFFICINA KOPPLANA
M DCC XXI

V I R O
ILLVSTRI AC GENEROSISSIMO
DOMINO
BARTHOLDO DIETERICO
DE NEGENDANCK
DYNASTAE IN ZIEROVV, REDEVVISCH
ET HOHENVVISCHENDORFF, CET.
SERENISSIMI DVCIS MEGAPOLITANI
CONSILIARIO PROVINCIALI,
PATRONO
LITTERARVM LITTERATORVMQVE
COMMVNI,
MAECENATI
MVSI MEIS FAVENTISSIMO

S. P. D.

CAR. HENR. MOELLER. D.

t TIBI, VIR GĒNEROSISSIME, hanc qualemcunque opellam meam ex veteri formula DEM, DICEM, DEDICEM, quae me impulerunt causae, partim mihi cum Nostratibus omnibus communes sunt, partim propriae. Communes sunt: Gentis TVAE, quae reliquas hujus regionis familias illustres tantum non omnes & antiquitatis & rerum gestarum gloria vincit, avitus splendor; muneris TVI, quo publicae hujus provinciae & Illustris nobilium ordinis saluti curandae admotus es, dignitas; praeclara, quibus TE adhuc conspicuum praebuisti, in patriam & rempublicam tam civilem quam litterariam merita; investata, qua polles, eruditio, litterarumque humaniorum, jurium, historiarum, patriae imprimis, interior cognitio; incredibilis denique, quo litteras earumque cultores prosequeris, favor ac benevolentia. En! egregiae ac prorsus singulares animi TVI ac fortunae dotes, quae quotquot TE norunt, quis vero quaeso est, non dicam inter extraneos, ut modestiae TVAE parcam, sed tantum inter nostrates, cui nomen NEGENDANCKIANVM sit incognitum? in admirationem TVI rapiunt, ita ut, si non majori, quo Saxones BVNAVIOS, Brunsvicensis MVNCHHAUSIOS, certe eodem jure Megapolitani NEGENDANCKIVM suum, tanquam patriae decus ac ornamentum, litterarum

litterarum praesidium ac tutamen, litteratorum tutelarem ac promotorem, suspiciant, colant, venerentur. Cujus igitur potius nomini hunc qualemcunque laborem meum consecrarem, quam TVO? quem digniorem ac justiore[m] ejus judicem, quem fortiorem ac illustriorem ejus tutelarem eligerem, quam TE? Communibus hisce causis accedunt propriae. Vix enim consilium meum de adornando hocce opusculo cum publico communicaveram, cum TV, VIR GENEROSISSIME, pro insigni TVO in litteras favore, litteris ad me humanissime datis, illud laudare, calculo TVO adprobare, mihi, ut in coepto pergerem labore, calcar addere, monitis etiam ac consiliis TVIS me adjuvare, haud fueris dedignatus. Ingrati profecto animi notam haud effugissem, nisi publicas TIBI pro immerita, qua studia mea prosequutus es, benevolentia referendi graties occasionem, & sedulo quaesivissem, & datam ambabus, ut dicunt, manibus, arripuissem. Non potui igitur, cum specimen hoc προτέμπτιον commentationis juris feudalis tam communis quam patrii in lucem emittere apud animum constituissem, quin hoc ILLUSTRi NOMINI TVO more majorum consecrarem, publicum hac ratione grati ac observantis erga TE animi mei statuens monumentum. Equidem levidense admodum, fateor, est munusculum, quod TIBI offero, arida pumice expositum, nec satis TIBI dignum, quod cui non nisi magna, praeclara numerisque

morisque omnibus absoluta placere possunt, ante oculos ponatur. Confessus
sed animi TVI magnitudine, spero fore, ut non tam libelli exiguitatem,
quam meam erga te pietatem; quae hoc officii genus a me exegit, spe-
ctes, & qua studia & conamina litteraria fovere soles gratia ac benevo-
lencia, eadem nec meos quantivis pretii labores indignos plane iudices.
Accipe igitur, VIR ILLVSTRIS ac GENEROSISSIME, expli-
cata fronte hocce quale quale meum opusculum in grati ac observantis
erga TE anni mei tesseram ac monumentum; patere, ut ex praefixo
ILLVSTRI NOMINE TVO praecipuum suum imo fere unicum
capiat ornamentum; me vero, musasque meas TVO favore, benevolen-
tia ac patrocinio complecti haud dedignare. Haec sunt, quae, non quod
de voluntate ac humanitate TVA dubitem, sed quia mos est ita rogandi,
etiam atque etiam rogo TE & obsecro, a Deo T. O. M. ardentissimis
efflagitans precibus, ut TE patriae bono ac emolumento GENEROSIS-
SIMAE FAMILIAE TVAE splendori ac incolunitati bonorum
denique omnium, in quibus aliqua non alieni a litteris animi est, signi-
ficatio, praesidio ac tutamini, per seros annos superstitem velit esse ac in-
columem. Vale, VIR ILLVSTRIS ac GENEROSISSIME,
mihique favere perge. Rostochii Prid. Id. Septembr. c19. 19cc. xxxix.

LECTORI

LECTORI BENEVOLO

S. P. D.

CAR. HENR. MOELLERVS.

Jurisprudentiae vagae, obscurae, corruptae, incertae, genuinae atque praecipua inter ceteras causa est iurium, quae multa adhibita cautione ac solertia separanda erant, neglecta distincte distribute tractandi ratio. Quisquis enim vel a limine historiam jurisprudentiae salutavit, ejusque originum ac factorum cognitionem primis quasi degustavit labiis, huic certe non potest non satis esse perspectum ac cognitum, Germanos initio quidem sibi solis relictos, non nisi propriis ac domesticis vixisse legibus, moribus, institutis, peregrina omnia felicissimo admodum consilio, utinam perpetua satis nec unquam mutata indole, aspernantes atque fastidientes; postea vero per infelicissimam quandam μεταμορφωσιν sui similes esse desiisse, & indolem illam rerum exterarum nimis curiosam, posteris deinde nativam quasi redditam, indutos, domesticas quoque leges ac consuetudines, si non fastidire plane & abjicere, saltem felicitati suae conservandae haud sufficientes putare, peregrinas adeo leges in subsidium advocare, inque academias ac fora recipere, haud dubitasse. Duplici igitur jure constare coepit jurisprudentia Germanica, domestico altero, altero peregrino. Sua utrique propria ac peculiaris constat ratio, illius quidem in statu reipublicae domesticae, hujus vero in statu reipublicae peregrinae quaerenda. Diversa utriusque est obligationis vis, illius ex latione, hujus ex receptione. Peculiares ac diversi, unde utriusque interpretatio haurienda est, fontes, illius scilicet ex moribus & antiquitatibus monumentisvè domesticis,

* 2

hujus

hujus ex peregrinis, sibi tamen patriis. Singularis denique utriusque, ut ad facta obvenientia applicetur, habitus ac aptitudo, illius quidem universalis ac ordinaria, hujus vero non nisi in quantum per receptionem permittitur. Quae quidem omnia ac singula cum iuribus, antiquioris praesertim aevi, interpretes supine neglexerint, rationem iuris domestici & peregrini, saepe licet diversissimam, debita satis cura non investigaverint, leges domesticas fere omnes abjecerint, auctoritatem contra omnimodam iuris peregrini agnoverint, ius domesticum non ex fontibus domesticis sed iure peregrino explicaverint, leges denique peregrinas obvenientibus quibuscunque casibus temere & praecipiti consilio applicaverint, non potuit non exinde oriri iuribus incertitudo, prolixitas, difficultas, varietas, corruptio, fere insanabilis. Latius haec & data opera si pertractarem, nae actum ego agerem, postquam tot tantive nominis Jurisconsulti, quotquot scilicet eorum originem & causam corruptae jurisprudentiae sedulo inquisiverunt, deque ea emendanda, sanitative suae restituenda, salutaria admodum dedere consilia, hanc quoque inter reliquas corruptae jurisprudentiae causam detexerunt, vituperarunt, deque ea imposterum, quanta maxima potest sollicitudine, evitanda quemvis solidae ac sanae jurisprudentiae studiosum prudentissime admonuerunt. Paucissima tantum in applicatione ad ius feudale adijciendi, veniam peto. Jurisprudentiam feudalem in Germania etiam nostro adhuc aevo admodum esse incomitam, hiulem, asperam, laceram, vagam, incertam, distractam ac disruptam, quilibet, qui supra vulgus sapit, penitentiorem sibi hujus disciplinae cognitionem acquisivit, facile intelligit. Quaeenam vero hujus rei causa est? Nulla certe alia, quam quod iura, quae circa feuda in Germania obtinent, non ea, qua par erat, cura ac sollicitudine separantur distincteque traduntur. Sunt autem iura feudalia in Germania vel domestica vel peregrina. Domestica sunt vel antiquiora, quae ex veteris aevi monumentis, chartis, diplomatibus, legibus ac consue-

consuetudinibus, quarum posteriorum haud contemnendam partem continet autor vetus de beneficiis, Jus itidem feudale Saxonicum & Alemannicum, eruuntur; vel recentiora, quae ex legibus & consuetudinibus sequioris aevi constant. Peregrina sunt cum jus feudale Langobardicum, sigillatim quoad feuda, salvis tamen legibus & moribus patriis, receptum, tum jus canonicum & civile, a Doctoribus non raro ad decidendas controversias, circa feuda ortas, adhiberi solitum. Horum omnium ac diversorum jurium explicandorum pariter ac applicandorum si non satis distincta atque curata ratio initur; si non proprii, vti par est, singulis determinantur; debitoque modo reguntur, fines; si non domestico juri, quae domestici, peregrino, quae peregrini est auctoritas, sollicite tribuitur, singulisve obvenientibus casibus sedulo observatur, sed summa cum imis, quadrata cum rotundis, sidera cum planetis, Romana, Canonica, Langobardica & Germanica jura invicem commiscuntur, quid quaeso exinde aliud, quam confusum quoddam jurisprudentiae feudalis chaos, anima pariter ac corpore destitutum, cadaver, sceletum, spectrum, produci potest? Sunt porro in Germania nostra feuda vel imperii, vel provincialia. Horum diversam admodum naturam ac indolem qui debita sollicitudine non attendit, nec, quae circa ea obtinent jura, ea, qua par est, solertia discernit, sed vel vtraque ex jure Langobardico dimetitur, vel feuda imperii ex norma feudorum provincialium dijudicat, ille certe in tenebris errat, ex jurium incertitudine, obscuritate, ac confusione sese nunquam extricaturus. Quid igitur agendum? Scopuli ac devia sunt evitanda. Recta incedendum via. Sed quaenam haec est? Quantum potest brevissimis eam demonstrabo. Distingue jura in Germania circa feuda visitata & recepta, jus scilicet domesticum a peregrino. Illius rationem ac interpretationem ex historia, antiquitatibus, medii aevi monumentis, chartis, diplomatibus, in quibus antiqui juris Germanici vestigia velut fractae e naufragio tabulae supersunt, ex statu denique reipublicae Germanicae proprio

proprio, repete; in hujus sensum ac indolem ex institutis, moribusve Langobardorum, aliisque fontibus ei domesticis inquire: juris vero domestici ex jure peregrino, sive Langobardico, sive Romano, sive Canonico, explicationem & determinationem cape pejus & angue fuge. Pone justos auctoritati & juris domestici & peregrini fines. Cogita, jus domesticum nos obligare primario, simpliciter, vi potestatis legislativae; jus peregrinum tantum secundario, ex recepto, in subsidium, salvis omnino legibus & consuetudinibus patriis. Mota igitur juris feudalis quaestione, non statim & praecipiti quasi casu in jus Langobardicum rue, sed juris prius domestici monumenta perquire, his vero TE deficientibus, vel juribus particularibus aliud jubentibus, ex jure demum peregrino decisionem pete. Indolem feudorum Germanicorum & Langobardicorum, propriamque utrorumque naturam, & quae inter utraque intercedant differentiae, sedulo inquire; sic statim de applicatione juris peregrini ad feuda domestica vel apta vel inepta dilucide satis TIBI constabit. Separa feuda imperii a feudis provincialibus, & illorum quidem naturam ex jure publico & historia imperiali determina, juris vero Langobardici nonnisi subsidiarium & exiguum admodum usum in dijudicandis controversiis circa illa subortis agnosce; horum vero indolem ex jure publico particulari, legibus ac consuetudinibus provincialibus, addisce, & quae circa illa moventur lites, ex jure particulari, jure universalis Germaniae, si quid in eo est, quod adplicationem admittit, nec expresse abrogatum esse constat, denique ex jure Langobardico dijudica. Cave a praconceptis opinionibus, erroribus communibus, praesudicio auctoritatis, gravissimis illis veritatis investigandae impedimentis. Ipse oculis TVIS vide, lege, meditare, non antiqua omnia absolute rejice, nec, quae noviora, caeco quasi impetu arripe, sed cuncta sub examen revoca, ad sanae doctrinae stateram curatae exige, sis verus denique, non sectarius, sed eclecticus. Hac via, quamvis non eadem omnes felicitate inceserint, quotquot ad sanan-

sanandam jurisprudentiam feudalem medicas admovent manus,
EYBENIVS, STRVIVII, SCHILTERVS, HERTIVS, COCCEIVS,
THOMASIVS, GVNDLINGIVS, SENCKENBERGIVS, & quem
primo omnino loco nominare debueram, *Illustris* LVDEVVIGIVS,
a cujus praestantissimo ingenio, indefessa industria, exquisitissima-
que doctrina nonnisi praeclara quaevis, parum abest quin nume-
ris omnibus absoluta, in hoc doctrinae genere exspectare licet.
Horum TV vestigia, quantum poteris, preme, sic TIBI inter pau-
ciores adeo felici esse continget, vt adeas Corinthum, puto, vt
juris feudalis TIBI comparaveris cognitionem, non obscuram sed
perspicuam, non confusam sed distinctam, non vagam sed certam,
non erroneam sed veram, non superficialiam denique sed solidam.
Sed vela hic contraho, vberiora copiosioraque, quae de hoc argu-
mento dici poterant, ne fines praefatiunculae, causis ac rationi-
bus hujus meae scriptionis exponendis destinatae, excederem,
opportuniore forte occasione reservans, jam de instituto meo,
quantum necesse est, verba facturus. Haud equidem opinor,
fore quemquam adeo in republica litteraria hospitem, quem in-
signia B. JAC. FRID. LVDOVICI. Jurisconsulti primum Halensis
deinde Giessensis Cancellarii, in jurisprudentiam omnem merita,
exaesciatissimaque varia ejus scripta, fugere possint. Inter poste-
riora satis celebris est libellus, quem de *usu pratico distinctionum
juridicarum* secundum ordinem pandectarum conscripsit, eo potis-
simum consilio, vt quae ceteris notabiliores a Doctoribus ad di-
stincte perspicueque tradendam juris civilis doctrinam adhiberi
solent, rerum distinctiones colligeret, earumque naturam vsumve
in praxi verum ac praecipuum data opera ostenderet. Institu-
tum sane & theoreticis & practicis, vti vocari solent, in primis ju-
ventuti, non otiosam sed solidam jurisprudentiam addiscendi
cupidae, apprime vtile ac commendabile, parum abest quin
dicam necessarium. Scriptionis praeterea breuitas, dictionis per-
spicuitas, stylique tersitas, omnibus B. AVCTORIS scriptis com-
munes

munes ac propriae, hunc quoque libellum insigniter ornant ac commendant. Quid igitur mirum, eum Doctorum tantum non omnium applausum calculumque jure suo meruisse, id quod cum iteratae ejus saepius editiones, quas tamen pro infallibili semper optimi libri signo venditare nolim, tum frequentissima, quae illi tribui solent, Doctorum elogia, abunde satis testantur. Hoc igitur BEATI VIRI exemplo incitatus, distinctiones, quae ab interpretibus in tradenda juris feudalis doctrina adhiberi solent, congerere, quemque eae in praxi usum habent, spurium ac genuinum, data opera ostendere, in animum induxi; hac potissimum ratione praestantiora quaevis magisve ardua ex ampliori doctrinae feudalis ambitu decerpi, eorumque ad praxin applicationem demonstrari posse, haud abs re existimans. Facile igitur intelligis, me non tam viris doctis, & jurisprudentiae heroibus, quibus in interiores ejus recessus penetrare datum est, sed cupidae potius legum juventuti, solidam sibi ac practicam juris feudalis cognitionem acquirere operam danti, labores meos destinasse. Rationem simul perspicis, cur a quaestionibus, quas nude theoreticas vocare solent, data opera abstinuerim, ea potissimum, quae usum aliquem prae se ferunt practicum, attente sectatus. Genus dicendi breve, perspicuum, castum, modestum non anxie quidem, quanto tamen fieri potuit studio, servavi. Ipsum jus ejusque veritates brevissime, nervose ac dilucide in textu exponendi curam adhibui. Vberiore copiosioreque, si justa ac necessaria visa est, ejus explanationem & probationem in notulis rejeci, ita ut qui nudum jus in contextu legere cupiat, textum, qui vero dilucidiorum ejus expositionem desideret, notas consulere possit. Quid vero quantumve praestiterim, & an dignus sim LUDOVICIANI operis imitator, apud alios judicium esto; Mihi certe in arduis tentasse sufficiat. Sed ordo fortassis, quem in adornando opusculo secutus fui, TIBI non ad palatum est. Servavi enim seriem capitulum, ad quam magni nominis JCTUS STRYCKIVS ὁ μανασ-
ρίτης

ptus examen suum juris feudalis conscripsit, quod tamen compendium, licet laude sua non defraudandum, inter optima sui generis ex delicatiori hodie juris feudalis peritorum gustu non est referendum. At bona verba quaeso! Concedo STRYKIVM immortalis caeteroquin nominis ac meritorum JCTum humanae quid imbecillitatis, ob quam non omnia possumus omnes, passum, non eam, quam par erat, juris Germanici ex historia, antiquitatibus, diplomatibus, cognitionem in eo conscribendo ostendisse, sed juris Langobardici placita, vulgatasque, nec raro erroneas, doctorum opiniones nimium sectasse. Fateor superbire nostra tempora compendiis juris feudalis hoc STRYKIANO foetu omnino praestantioribus, juris Germanici doctrina, novarumque veritatum detectarum copia magis abundantibus. Salva tamen nihilominus res est. Mansit ad hunc vsque diem sua STRYCKIANO labori in plerisque Germaniae Academiis laus ac estimatio, ita vt praelectiones juris feudalis a Doctoribus non raro ad eum institui soleant. Quid igitur ego a re alienum feci, si ad ejus ductum meditationes meas de *vsu pratico distinctionum, in doctrina juris feudalis obviarum*, in ordinem congeffi? hoc consilio, vt studiosae juventuti, cujus diurna nocturnave manu STRYCKIANVM compendium versatur, cum eo meum quoque qualemcunque laborem conjungere liceret. De Methodo, quam in elaborando hocce opusculo secutus adhuc fui, sequarque impofterum, si quaeris, ita tene. Quae in antecedentibus de distinguendis circa feuda in Germania juribus domestico & peregrino, quae de separandis itidem feudis imperii & provincialibus monui, ipse, vt fidelem docet doctorem, meo exemplo secutus sum. Primo igitur de ipsa distinctionis, quam explicandam mihi sumsi, natura ac indole, deinde de illius in praxi vsu, ex juris cum Langobardici tum Germanici principiis, eruendo demonstrandoque fui sollicitus. Explicatione sic legitum, tanquam primo Jurisconsulti officio, peracta, secundum quoque, applicationem scilicet earum

**

ad

ad feuda tam imperii quam provincialia non neglexi. Et quidem quod ad feuda imperii attinet, in describenda eorum natura semper fere ad juris publici doctrinam mihi recurrendum fuit, in qua tamen tradenda, quantum potui, paucis ac brevibus versatus sum, ne, dum usum practicum distinctionum feudalium conscribendi animus sit, juris publici principia explicarem, adeoque vnum jus altero miscerem; probe gnarus, hanc jurium confusionem solerte admodum evitare, & suum cuique disciplinae tribuere, accuratio-
ris methodi paullo studiosioris primum, secundum, vltimum, esse officium. Quod vero ad feuda provincialia attinet, nimis mihi profecto operosum quin supervacaneum visum fuit, singularum Germaniae provinciarum leges ac instituta feudalialia perquirere. Cujuslibet enim, cui *MVTIANVM* illud: *Turpe est patritio, jus, in quo versatur, ignorare*, ob oculos versatur, officii esse existimavi, patriae suae jura investigare, deque iis addiscendis cognoscendis-
que esse sollicitum, cujus opportunior faciliorve non raro ipsi dabitur occasio. Hoc igitur cujusvis industriae relinquere, quam non adeo certa, imo haud raro falsa, aliorum testimonio suffultus, de feudorum hujus vel illius provinciae jure, temere in chartam conjicere fatius duxi. Contentus fui, patriae meae jura sciscitare, singularemque plane feudorum nostrorum Megapolitanorum indolem ex legibus & moribus provincialibus, quantum liquet, diligentissime explicare. Legum scriptarum verba, ex quibus peculiaris eorum ratio ex parte cognosci potest, in notis subjicere, tam in gratiam studiosae nostrae juventutis, juris patrii cupidae, cui tamen non semper ad manus sunt, quam in gratiam exterorum, quibus de feudorum nostrorum Megapolitanorum indole non satis constat, quin falsa plerumque residet opinio, haud in-
consultum existimavi. Si cui distinctioni applicatio ad feuda imperii & provincialia nostra Megapolitana non est addita, cogites quaeso, eam vel applicationem passam non fuisse, vel applicationem, si qua forte institui potuerit, adeo fuisse

fuisse claram, perspicuam, patentemque omnibus, ut verba de ea facere inutile plane visum fuerit, vel, quod quantum ad feuda nostra Megapolitana in specie probe notes velim, de ea adhuc sub iudice litem esse, vel nondum satis ex historia patria, legibus consuetudinibus, ac judicialibus decisis constare, ut propterea nec meum de ea iudicium temere proferre fas fuerit. Singulas denique distinctiones allegatione optimorum ejus materiae scriptorum exornare volui, non eo consilio, ut supellectilis meae librariae curtae admodum ac mediocris ostentarem thesauros, aut librorum variorum possessionem jactarem, sed hac potissimum intentione, ut studiosam juventutem ad praestantissimorum quorumvis, jurisprudentiam feudalem concernentium, librorum cognitionem, necessariam adeo ac vtilem, data hac occasione, fideliter diducerem, adque eos, si quorum copia datur, volvendos revolvendosque stimulum adderem. Initio quidem animus erat, integrum libellum, quem, jam ad finem perductum, in scriniis meis extare, TE latere nolo, vno quasi partu in lucem emittere, sed mutavi postea consilium, eum in partes quasi secatum per varia specimina cum erudito orbi communicare, satius ducens. Rationes, quae me moverunt, si noscendi cupidus es, nec has TE celabo. Prima est, quod nostro huic aevo ea contingat felicitas, ut eruditissimi quique Doctorum conjunctis quasi viribus, communicatoque consilio, juri Germanico, antiquitatibus domesticis, historiae patriae, excolendis, emendandis, ad liquidum deducendis, operam dent, ut hinc spes sit non incerta, fore, ut novae quotidie detegantur veritates, majorve indies jurisprudentiae quoque feudali lux affulgeat; hanc igitur exspectans, propriamque adjungens in legendo meditandoque industriam indefessam, cultiorem indies magisque perpolitam meditationum mearum elaborationem me TIBI exhibere posse confido, majore sane TVI comodo, quam si festinatum, nondumque satis digestum laborem in manus TVAS protruderem. Altera est, quod eruditorum de hoc

** 2

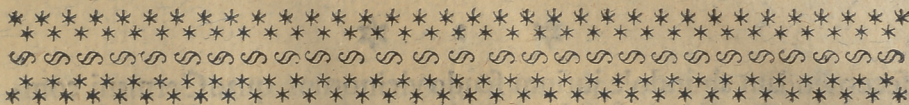
meo

meo qualicunque labore judicia explorare maximopere in votis habeo, eo certe consilio, ut, si laudare dignentur, strenue & crescente indies industria in eo perficiendo pergam; sin habeant quod jure moneant, sequar, mutem, emendem; si inutilem putent, abjiciam plane, probe gnarus, tempus adeo pretiosum ac irreparabile non inutilibus occupationibus terendum, sed ad utiliora reservandum, neque numerum inutilium librorum, quibus adeo jam premitur respublica litteraria, temere augendum esse. En! igitur primum commentationis *de usu pratico distinctionum juridicorum, in doctrina juris feudalis occurrentium*, specimen, duo priora capita ad ductum *examinis juris feudalis STRYCKIANI* complectens, nucleumque praecognitorum de feudis & jure feudali exhibens. Si hoc tuo favore & approbatione dignum judicaveris, reliqua pro ratione τῶν περιστάσεων vel singulis vel alternis nundinis cum Deo & die propediem sequentur. Haec sunt, **BENEVOLE LECTOR**, quae **TE** volui, quod superest, etiam atque etiam **TE** valere jubens. Dabam. in Alma ad Varnum
Academia ipsis Kal. Augusti. A. R. S.

M D C C X L.

B. C. D.

B. C. D.

COMMENTATIO SVCCINCTA

DE

VSV PRACTICO
DISTINCTIONVM FEVDALIVM.

CAP. I.

DE ORIGINE JURIS FEVDALIS,
EJVSQVE AVCTORITATE.

DISTINCTIO I.

*Inter feuda, Germ. Lehen, in sensu generaliori & specialiori
accepta.*

Equidem distinctionem hanc apud vulgares juris feudalis interpretes frustra quaesiveris; eam tamen non modo non cerebrinam, vel fictitiam, adeoque negligendam, sed insignis plane utilitatis, imo necessitatis, adeoque dignam esse, cui princeps inter distinctiones nostras feudales locus assignetur, jamjam dicenda satis, puto, probatum dabunt. Feuda vero in sensu generaliori dico cujuscunque generis res, quarum utilitas alteri ab altero sub lege recognitionis conceditur, vel ob officia inde imposterum concedenti praestanda, vel etiam in compensationem officiorum olim exhibitorum. Feuda vero in sensu specialiori mihi sunt praedia, quorum dominium dimidiatum, utile vulgo dicere solent, hominibus militiae capacibus confertur sub lege fidelitatis, & praestandorum inde servitiorum militarium. (a) Plurimum sane conducit haec distinctio (I.) ad accurate determinandam naturam feudi proprie sic dicti, eamque probe
A fecer-

fecernendam ab indole jurium feudo vicinorum, quae Germani com-
 muni nomine Feode & Lehen appellare antiquitus consueverunt, (b)
 (II.) ad legitime solideque resolvendam vexatissimam illam inter DD.
 quaestionem: vnde originem habeant feuda? Responso enim Do-
 ctorum ad hanc quaestionem adeo est vaga, diversa, ac multiplex, vt
 vix major fuerit inter Graecos de Homeri patria contentio, quam
 inter juris feudalis interpretes dissensio, cui potissimum genti honor
 institutorum primitus feudorum attribuendus sit. Alii enim in ge-
 nere ex jure gentium feuda originem habere asserunt, nulli certae
 genti adscribendam: (c) Alii in specie certae genti primam eorum
 introductionem vindicant; & quidem vel Romanis, (d) vel Graecis,
 (e) vel Gallis, (f) vel Langobardis, (g) vel Germanis, & his qui-
 dem vel vniversim, (h) vel sigillatim Francis, (i) Gothis, (k) Saxo-
 nibus, (l) populis demum septentrionalibus. (m) Omnium specia-
 lissime Imperatori Carolo M. gloriam institutorum feudorum tribuit
 THOMAS FRANTZIVS, (n) rem acu tetigisse sibi visus. Imo, quod
 mireris, non desunt, qui cum ipso fere humano genere feuda exti-
 tisse, & ab iis, qui primi in alios imperium vsurparunt, provenisse, sta-
 tuunt, rationem inde, quare jam in sacris litteris (o) feudorum men-
 tio fiat, arcessere non dubitantes. (p) Sed satis de variis variorum
 Doctorum de feudorum origine opinionibus. Caetera enim senten-
 tiarum monstra, quae quisque pro ingenii sui modulo excludit, fa-
 cile taceo. Cui plura nosse volupe est, adeat juris feudalis interpre-
 tes, in exponendis & refutandis diversis de feudorum incunabulis sen-
 tentiarum generibus operam ponentes. (q) Mei jam erit, monuisse
 totam hanc, quantam quantam, inter juris feudalis doctores contro-
 versiam, si modo distinctione nostra vtaris, optimo, eoque facillimo,
 negotio componi posse. Si enim de feudis in sensu generaliori, eo-
 rumque origine, quaeras, haec vtique petenda erit ex jure gentium,
 modo hoc pro moribus gentium, & jure apud eas consueto, accipias.
 Ratio est in promptu, quoniam scilicet gentibus tantum non omni-
 bus, inprimis moratoribus, tam ab antiquissimis temporibus, quam
 nostra adhuc aetate, mos, rei alicujus vtilitatem alicui sub lege fide-
 litatis concedendi, semper fuit cognitus, id quod historia & monumen-
 ta omnis aevi satis superque testantur. (r) Neutiquam igitur a vero
 aberrant, qui hoc sensu originem feudorum a nulla certa gente peti
 posse,

posse, sed ex communi gentium jure eam derivandam esse afferunt. Contra, si de feudis in sensu specialiori, eorumque natalibus, quaestionem intelligas, hi utique certae cuidam genti, & quidem jure optumo, maximo, Francis erunt adscribendi. (x) Jam vero, si certo constet, unde orta sint feuda, novus hinc inde promanat usus, accuratam indolis feudi primaevae determinationem, justamque juris feudalis interpretationem nimium quantum adjuvans; vtraque enim petenda erit ex moribus & legibus populi, a quo feuda introducta, non a peregrinis, quamvis etiam apud hos reperiatur institutum aliquod feudo haud absimile. (t) Haec haecenus de origine feudorum in genere dicta sunt. Jam originem feudorum, cum imperii, tum provincialium data hac occasione, sed tribus saltem, persequamur. Prima feudorum imperii in Germania nostra initia jam sub Francorum in Germania regno quaerenda, liberalitatisque tam Regum Merovingorum, quam Imperatorum, inprimis Carolidarum, attribuenda esse, historia imperialis, quantum satis est, docet. (u) De origine feudorum provincialium sive Landsassicorum, cui potissimum aevus adscribenda sit, in genere certi quid ac indubitati affirmari haud potest, cum non vno omnia tempore, nec vno modo, sed in hac provincia citius, in illa ferius, alia per dationem, alia per oblationem, initium ceperint. (x) Superest, ut patriam salutemus. Vtinam certiora de illa afferre possemus, nec magis, in ea hospites nos esse, profiteri necesse haberemus, quam fortasse in exteris regionibus. Sed sic est in fatis. Tempus certe, ex quo feuda nostra provincialia Megapolitana originem traxerunt, in tanta, qua historia domestica, praesertim antiqua, adhuc laborat incertitudine, tuto determinari non potest. Jurconsultorum domesticorum de hac re conjecturae in duas potissimum abeunt classes. Vna est illorum, qui in facto Henrici Leonis, devictis & ad internecionem deletis Venedis, antiquis harum terrarum incolis, terram Megapolitanam inter familias Saxonicas, in hanc regionem delatas, distribuentis, (y) prima feudorum Megapolitanorum stammina sese deprehendisse, satis certo confidunt. (z) Altera est eorum, qui prima feudorum Megapolitanorum initia in ea rejiciunt tempora, quibus celebris illa Germaniae allodialis in feudalem contigit μεταμόρφωσις, sive ut clarius loquar, quae vigentibus vbiq̄ue allodiorum in feuda oblationibus, provincialibus plerarumque Germaniac

maniae regionum feudis suos dederunt natales. (aa) Vtra harum sententiarum eligenda sit, cujuslibet, cui patriam historiam penitius nosse datur, arbitrio relinquo, meum quidem de hac re iudicium publice profiteri, fat graves adhuc causae prohibent. (bb)

(a) Duplex quidem vulgo constitui solet genus & militiae, sagatae scilicet & togatae, & feudorum militarium scilicet Germ. Ritters-Lehn, Kriegs-Lehn, Mann-Lehn, Lehn mit Manschaft, & paganorum sive palatinorum, Germ. Hoff-Lehn, Hoff-Dienst-Lehn, Lehn ohne Manschaft, quorum vtrumque propterea inter feuda, in sensu speciali mihi accepta, referendum esse, videri posset. Sed liceat mihi defendere sententiam, feuda palatina non esse feuda in sensu proprio & specialiori ita dicta, adeoque jure feudorum ordinario non censenda, sed ex jure proprio, curiali scilicet, Hofe-Recht, dimetienda. Ita enim AVT. VET. de Benef. §. 130. quicquid homo non suscipit per hominum, non iudicatur esse beneficium; sicut cum bona concedit dominus suis ministerialibus non per hominum, sed secundum jus curiae. Haec concessio caret beneficali jure, sed est concessio officialis, cetera. Idem iisdem pene verbis legitur in JVR. FEVD. SAX. c. LXIII. ex edit. Schilt. Swilch Gut dem Manne ane sine Manschaft geligen wird, dez nu heizet nich ein recht Lehn. also daz Gut, daz der Herre sine Dienstmanne liehet, ane Manschaft zu Hoverecht. & ALEM. c. CXIII. rubr. vom Hoferecht Lehn. §. 1. Welich Gut dem Manne ohne Manschaft geligen wurt, das heist nit recht Lehn, als do ein Herre sine Dienstmann Gut liehe zu Hofe-Rechte, und derabe soll er Hoferechts pflegen, und nit Lehenrechts. it. §. 5. aber Recht Lehen mus man mit Manschaft entphohen. Quae observatio in accurate determinanda feudorum militarium & palatinorum diversa indole, omnique vtriusque invicem commixtione evitanda, insignem praebet utilitatem. Mihi certe, in distinctionum circa feuda obviarum explicatione versanti, de feudis militaribus & propriis potissimus erit sermo, vberiore feudorum palatinorum tractationem alio loco ac tempore referens. Confer interim ACTA LINDAVIENSIA pag. 603. HVLD. ab EY. BEN. Elect. Jur. Feud. Cap. IX. §. XI. SENCKENBERG. prim. lin. jur. feud. in protegom. §. XXIV.

(b) Significatum germanicae vocis Lehen s. Lehn admodum late olim patuisse, cuilibet rerum patriarum, & veterum monumentorum haud ignaro satis superque constat. Denotavit enim quancunque concessionem alteri, certo aliquo sibi reservato, factam; mutuum, commodatum, precarium, emphyteusim, censum, & quae id genus alia, sub se complectens. Solemnis igitur antiquis temporibus fuit clausula: Zu einem wahren, rechten, eigentlichen Lehn, litteris investiturae eo sine inferi solita, vt hunc contractum vere feudalem esse indicaretur, isque nota hac characteristica a reliquis negotiis, eadem quidem denominatione Lehen insigniri solitis, non tamen proprie feudalibus, distingueretur. Sufficiet ex insigni chartarum veterum multitudine, eas, quae primo statim intuitu sese offerunt, citare. Legas igitur quae so Diploma Gerlaci Archiepiscopi Moguntini de anno

1356.

1356, quo feudum ab Adolpho Nassovia Comite oblatum eidem contulit, hae adjiciali clausula: und han wir ihm und seinen rechten Erben, Söhnen und Töchtern vñ unsern Nachkommen und Stiftswegen den Bergk und Burgk = = zu rechten Lehen ewiglichen geliehen und leihen mit diesem Brievē ic. apud HER- TIVM *de feudis oblatis*. P. III. num. III. Litteras investiturae a Salentino Archiepiscopo Coloniensi anno 1572. concessas, his inter alia verbis: Wir Sa- lentin von Gottes Gnaden = = daß wir unsern Lieben getreuen Johann Schnes- sen von Gransau = = mit unsern und unsers Erbstifts Haus Krey = = gnä- diglich zum rechten Lehen belehnet haben ic. quas exhibet THVMMER- MVT H *in Tr. Krumbstab* schließt niemand aus. p. m. 196. num. 232. Reverales fratrum Hermann & Eberwin a Nettur anno 1377. Conrado Abbati Fuldensi ex- hibitos, vbi haec leguntur: so hat auch unser vorgenannt gnädiger Herr von sinen sundern Gnaden, uns unser Erbenn dieselbe Hufe und Hofe zu Manschaftt, und zu rechten Suldischen Lehn vorliehen, die wir auch also von sinen Gnaden ent- phangen haben, apud SCHANNAT. *in probat. Client. Fuld. num. CCCCXII.* Confer JVS FEVD. ALEMANN. Cap. C. §. IIX. Cap. CX. CXIII. & CXXV. Idem de vocibus BENEFICIVM & FEODVM monendum est, qui- bus in genere quaelibet collatio praedii vel salarii, addita certa conditione, vel lege recognitionis, facta denotari consuevit. Hinc varia illa beneficiorum feu- dorumve genera, palatina puto, ecclesiastica, rustica, censualia, reliqua; quo- rum omnium ratio in quibusdam cum natura feudorum propriorum sive mili- tarium convenit, in plerisque tamen ab ea nimium quantum distat. Conf. Cap. seq. *Distinct. 1. not. g.* Haec igitur qui negligit, nec separanda ea, qua par est, cura ac sollicitudine separat, qui aliter fieri potest, quam vt in syrtes & devia abeat, & a recto tramite, ad solidam & distinctam jurium feudalium cognitionem deducente, quam longissime aberret? Tu quisquis recta via incedere cupis, se- quere duces EYBENIVM *l. c. Cap. I. §. IIX. sequ. & Cap. VI. §. VII.* SCHILT. *ad rubr. jar. feud. Al. §. V. sequ. a LVDEVVIG. in jar. clientel. Sect. I. Cap. II. & III. It. in jurib. feudorum R. I. Tom. I. Cap. II. quaest. III. & Cap. III. quaest. I.* GEBAYER. *in Diss. de originibus feodi, qua vocem, qua rem, non externis, sed Germanicis. Cap. I.* CONRADI *in observat. feudal. theo- retico practicois. obs. III. de nominibus Germanicis Feode & Lehen.*

(c) STEPH. FORCATVLVS *de feud. Cap. I. num. X. sequ.* GODOFR. AN- TON. *in jar. feud. Diss. I. Thes. I. lit. c.* CASP. HENR. HORN. *in ju- risprad. feud. Longob. Tent. Cap. I. §. XIV.*

(d) Larga satis & ampla est in Jure Latii beneficiorum beneficiariorumque materia, cui si jungans amorem illum juris Romani caecum fere ac nimium, jureconsul- torum, antiquioris praelertim aevi, animos occupantem, causa statim appareat, qua permoti juris feudalis interpretes feudorum prima stamina in Latio quaerenda esse sibi persuaserint. E quorum ingenti prorsus numero citare sufficiat ceteris & fama & eruditione celebriores. VVOLFG. LAZIVM *de Republ. Rom. Lib. I. p. 9.* CVJAC. *in Comment. ad I. Feud. I. & Lib. IIX. obs. XIV.* JAC.

GOTHOFRED. *ad Tit. C. Theodos. de terris limitaneis*. ZASIVM in *Epit. Feud. Part. I. num. I.* Reliquos in certas adeo sectas divisos ordine recenset VVLTEJ. *de feud. L. I. Cap. I. num. XI.* Quibus ex recentioribus insigni eruditionis apparatu calculum suum adjecerunt B. GVNDLINGIVS in *Gundlingianis Part. I. num. I. item Part. XV. num. II. & Illustr. MASCOV. in den Geschichten der Teutschen, bis zu Anfang der Fränckischen Monarchie. Lib. V. num. IX. p. 194.*

- (e) Quibus praedia militaria, feudorum imaginem haud parum referentia, fuere cognita. Celebris de his est Novella Imperatoris Constantini Porphyrogenetae, quam eam ob causam *Libro V. feud.* integram inseruit JAC. CVJACIVS. Συνοψιν ejus exhibet CONSTANT. HARMENOPVLVS in *Promptuario jur. civil. Lib. I. Tit. XVI.* Confer CRAGII *jus feud. Lib. I. Tit. V. §. V. & VI.*
- (f) In quorum vel Solduriis, de quibus CAESAR *de bell. Gall. Lib. III. Cap. XXII.* JOH. PETR. ANCHERSEN *de Solduriis*. EBERH. RVD. ROTHIVS in *Diff. de solduriis s. devotis*, vel Ambactis, quos Clientes interpretatur CAESAR. *loc. cit.* Adde VVACHTER. *Gloss. Germ. voc. Amtmann*, se vasallorum vestigia reperisse tuto sibi persuadent REN. CHOPPINVS *de commun. Gall. consuetud. Part. II. §. IV. num. IV.* FRANC. CONNANVS in *Comment. jur. civil. Lib. II. Cap. IX. num. VI.*
- (g) Ob ea quae refert PAVLVS DIACONVS *de gestis Langobardorum Lib. III. Cap. XVI. & Lib. V. Cap. XXIX.* REGINO *ad annum 517.* HVLDT. MV. TIVS in *chronic. Germ. fol. 40.* Placuit haec sententia GVID. PANCIROLLO in *Thes. Var. Lect. Lib. I. Cap. IX.* CARL. MOLINAEO *ad consuet. Paris. Tit. I. princ. num. XXVI.* FRANC. DVARENO in *Comment. ad consuet. feud. Cap. III. num. IV.* SIGISM. FINCKELTHAVS. in *controv. feud. Disp. I. Controv. V. & omnibus fere Jctis Italis*, primis juris feudalis interpretibus, vel Germanis quidem, sed pro genio seculi non nisi Italica edoctis, quorum insignem numerum citat LVDVVELL. in *Synops. jur. feud. pag. m. 4.*
- (h) E quorum numero est HEIGIVS *Part. I. Quaest. I. RITTERSHVS. in Partit. jur. feud. Lib. I. Cap. I. quaest. II. sequ.* FRID. CAR. BVRI in *der Erläut. des Teutsch. LehnR. Part. I. p. 19. sequ.* Praesertim in comitibus Germaniae principum, de quibus TACITVS *de moribus Germ. Cap. XIII. & XIV.* prima vasallorum vestigia deprehendi, speciose satis defendunt STRVVIVS in *Syntagm. jur. feud. Cap. I. aph. III. num. III.* JAC. CAR. SPENER. in *observ. hist. feud. obs. I. §. V. sequq. & Illustr. HEINECCIUS in Elem. jur. Germ. Lib. I. §. LXVI.*
- (i) ANT. DAN. ALTESERRA *de origine & statu feudorum Cap. I.* quem auctorem sequuti sunt ERIC. MAVRITIVS in *posit. feud. Dec. I. pos. 6. coroll. VII.* *Diff. de principis jur. publ. Germ. subjecto.* HVLDT. ab EYBEN. in *Elect. jur. feud. Cap. I. §. VII. Cap. IV. §. I. not. g. & in Diff. de origine illastris*

his regulae: S. R. I. principes tantum posse in suis territoriis &c. Cap. II. HENR. COCCEJVS in Hypomnem. jur. feud. Tit. I. §. V. Loca classica huic sententiae robor addentia sunt AIMOINI Lib. I. Cap. XIV. & GREGOR. TVRONENSIS Lib. IV. Cap. XXXIX. Lib. VII. Cap. XXII. Lib. X. Cap. XIX.

(k) *Ob ea quae tradit PROCOPIVS Hist. Goth. Lib. I. Cap. I. & CASSIODORVS Var. Lib. XII. form. V. Ita sentiunt FRANC. HOTTOMANNVS in Diss. feud. Cap. I. JOHAN. LOCCENIVS in antiquit. Sueo-Gothicis. Lib. XII. Cap. VII.*

(l) *PAVL. HACHENBERG in Germ. med. Diss. IX. §. II.*

(m) *THOM. CRAGIVS de feud. Lib. I. Tit. IV. & V. §. fin. cui adstipulatur SCHILTER in Com. ad Rubr. jur. feud. Alem. §. IIX.*

(n) *In oratione de Carolo M. primo feudorum autore & Diss. de feudorum origine, quarum utraque Syntagmati juris feudalis Struviano est subjecta, quem tamen post HEIGIVM in quest. I. & THOMASIVM in Diss. de originibus feudalibus. §. VI. multis refutare aggressus est JAC. CARL SPENER in observat. hist. feudal. obs. III.*

(o) *GENES. XIV. v. 4. 2. PARALIPOM. XXXVI. v. 13.*

(p) *JOH. NIELLIVS in Diss. feud. I. Thes. I. Eadem pene chorda aberrat B. STRYCK. in Exam. jur. feud. Cap. I. quest. III.*

(q) *BESOLDVM de origine feudorum. SCHENCK. de ortu & retractu feudali. ROSENTHAL. de feudis Cap. I. concl. IIX. FACHINAEVM in Controv. jur. Lib. VII. Cap. I. RITTERSHVS. Partit. jur. feud. Lib. I. Cap. I. quest. V. BVRI. Erkl. des Teutsch. LehnR. Part. I. pag. 2. sequ. ceteros.*

(r) *Quid igitur mirum, apud Turcas quoque & Japonenses feudorum vestigia Doctores reperisse? Certe Timariotarum ordo apud Turcas vasallitici ordinis imaginem referre videtur ob descriptionem, quam de illo suppeditant BODINVS de republ. Lib. II. Cap. II. & CRAGIVS de feud. Lib. I. Tit. IV. §. IV. Japonensium vero praedia ab ipsorum principe inter milites distribui solita feudorum indolem haud obscure exprimunt, teste LVDOV. MOLINA de Just. & jur. Tract. II. Diss. CCCCLXXXV. num. II. apud STRVVIVM in Syntagm. jur. feud. Cap. I. aph. III. num. II. & MAVRITIO in posit. feudal. Dec. I. pos. V. Et quis temere negaret, etiam reliquis gentibus, barbaris licet, instituta esse posse feudis haud absimilia, nobis adhuc incognita. Hoc magis fortasse mireris, dari inter gentes Europaeas, quibus feudorum instituta non probentur, e. g. Hispanos, quibus soli Majoratus sunt cogniti, testimonium perhibente AE. PINELLO in Comment. ad L. I. C. de bon. matern. Part. III. num. LXXXIV. & LVD. MOLINA. l. c. Diss. X. num. IX. & Diss. cit. num. III. imo in Germania nostra, regno illo clientelari dem LehnReich, non deesse provincias feudorum nescias, Frisiam puto orientalem & Holsatiam.*

(s) *Quod, quantum sufficit, puto demonstratum dederunt post ALTESERRAM, MAVRITIVM, EYBENIVM, COCCEJVM, supra jam not. I. laudatos. HERTIVS de feud. obl. Part. I. Thes. II. & in Notit. regn. Franc. vet. Cap. III. §. LVI. THOMASIVS in Diss. de origin. feudal. §. III. sequ. & in sel. capit. hist.*

- hif. jur. feud. §. XXXIV. fequ. STRVV. in jurispr. feud. Cap. I. §. IV. Item in hif. jur. Cap. IIX. §. IV. & quotquot inter noviores, cognitione hifloriae anti- quitatumque germanicarum fatis imbuti, explicando jure feudali medicas admo- verunt manus.*
- (t) Hinc fole clarius liquet, laterem eos lavare magnoque conatu maximas agere nu- gas, quotquot vel antiquo vel noftro tempore feuda Germaniae, ex legibus & confuetudinibus domefticis potiffimum explicanda, ex moribus Langobardorum, vel jure veteris Latii, vnice dimetiri agreffi funt. Rectiorem felici fidere viam ingreffu funt EYBEN in *Elect. jur. feud.* SCHILT, in *Comment. ad jus feud. Alem.* THOMASIVS in *felectis feudalibus.* SPENER in *observationibus hif. feudalibus.* CASP. ACH. BECK. in *Tr. de paribus reipubl. miniſtri & vaſalli juribus.* BVRC. GOTTH. STRVV. in *jurisprud. feudali.* SENCKEN- BERG in *primis lin. jur. feud.* ESTOR in *den auferleſenen fl. Schriffien.* item in *observationibus juris feudalis,* & quem primo loco nominare debueram Ill. a LVDEVVIG in *ſcriptis ſuis paſſim,* praefertim in *jure clientelari Germa- norum,* & eximio, quod nuper caepit, opere *de juribus feudorum Rom. Imp. atquo Germ. princ.* vt caeteros taceam, quibus cum jurisprudentia Germanica in gene- re, tum in ſpecie feudalis, vt a laciniis juris peregrini purgata, ſibi reſtituta ſit, & nova exinde quotidie nitoris ſui ac puritatis capiat incrementa, fert acce- ptum.
- (u) Cui ipſos fontes, ex quibus veritas hujus aſſerti ſtabilienda, adire non licet, le- gat inſtar omnium HERTII *Diff. de origine ac progreſſu ſpecial. rerumpubl. R. G. I. ITTER de feud. Imp. Cap. I. §. XI. ſequ.* SPENER in *Teut- ſchen jure publ. Tom. III. Cap. IX.* & qui data opera hanc theſin ſibi defendenda ſumſit. V. Cl. JAC. GABR. VVOLFF. in *Differt. de feudorum imper. origine ac indole ſub primis Franciaeg Regibus.* Plura quidem funt, eaque haud exigui momenti, quae a contraſentientibus ſoleant objici, e quibus citare ſuffi- ciat PHIL. THEOD. VERPOORTEN *de Ducatibus in veter. Germ. regno hereditariis, eorumque origine.* Ill. Cancell. a LVDEVVIG in *der Erlaut. der Guld. Bulle. Tom. II. p. 971. ſeqq.* Item in *ſingularibus juris publici,* & qui ve- ſtigia ejus ſecutus eſt *Celeb. AD. FRID. GLAFEY in Hifloria Germanicae polemica p. m. 81.* Sed ea hic recensere, nedum ſub examen revocare, quid aliud eſſet? quam fundamenta juris publici tradere, quod ab inſtituti mei rati- one longe alienum eſt, finesque hujus operis mihi praeftitutos quam maxime excederet. Hoc tamen quin addam monitum praetermittere non poſſum, parum ſcilicet abeſſe, quin illuſtris haec de origine feudorum imperii inter juris pu- blici myſtas controverſia in *λογομαχίαν* degeneret, ſi diſtinctio inter prima feudorum imperii initia in genere, & originem hodiernae eorum indolis non ea qua par eſt ſollicitudine curaque attendatur, ſtatusque adeo controverſiae non accurate ſatis formetur.
- (x) Jam inde tamen ab antiquiſſimis temporibus in Vaſſis Ducum & Comitum veſti- gia eorum haud obſcura reperiri, nemo fortassis temere negabit. Frequens ho-

rum fit mentio in legibus & monumentis antiquis Germanicis, e quibus hic in
 medimn proferre satis erit LEGEM ALEMANNORVM Cap. XXXVI.
 §. V. *Qualiscunque persona fit, aut Vassus Ducis aut Comitit, aut qualiscunque per-
 sona, nemo negligat ad ipsum placitum venire* ap. BALVZIVM Tom. I. fol. 67.
 & in Corp. jur. Germ. antiqu. a Cel. PETRO GEORGISCH edito pag. 212.
 LEGEM item BAIVVARIORVM Tit. II. Cap. XV. n. I. *Qui infra illum
 comitatum manent, sive Regis Vassi, sive Ducis, omnes ad placitum veniant.* ap. BA-
 LVZIVM l. c. f. 105. & GEORGISCH p. 271. Plura loca cumulata si quis
 legere gestit, evolvat CAR. du FRESNE Gloss. voc. Vassus. Clarius adhuc
 feudorum provincialium jam sub Carolidarum imperio frequentiam evincunt
 Capitularia Regum Francorum. E quibus allegare nobis placet CAPITV-
 LARE CAR. M. de anno 807. Cap. ult. *Volumus itaque atque praecipimus, vt
 missi nostri per singulos pagos praevidere studeant omnia beneficia, quae nostri &
 aliorum homines habere videntur &c.* ap. BALVZ. l. c. f. 409. & GEOR-
 GISCH p. 736. CAPITVLAR. CAROL. M. & LVDOV. PII Lib. V.
 Cap. CCL de juramento, vt nulli alteri per sacramentum fidelitatis promittatur,
 nisi nobis & vnicuique proprio seniori ad utilitatem nostram & sui senioris &c.
 & CAP. CCCLXXXVI. *Admonemus etiam Episcopos & Abbates, vt per premia
 hominibus suis beneficia nec auferant nec dovent &c.* ap. BALVZ. l. c. f. 875-
 904. & GEORGISCH p. 1406. 1506. CAPITVL. denique LVDOVICI
 II. de anno 867. Cap. 5. *Abbatet vel Abbatissae si plenissime homines suos non di-
 xerint, ipsi suos honores perdant, & eorum Vassalli & proprium & beneficium
 perdant.* ap. BALVZ. Tom. II. p. 360. Reliquas Doctorum de illorum aetate
 conjecturas deprehendere poteris apud scriptores de ministerialibus & origine
 nobilitatis Germanicae, ex quibus commendari meretur Vir celeberrimus JOH.
 GEORG. ESTOR de Ministerialibus, CHRIST. GOTTL. RICCIUS
 im zuverlässigen Entwurff vom Landsässigen Adel in Teutschland. DAV.
 GEORG. STRVBENS Commentatio de origine nobilitatis germanicae, erudi-
 tissimo. Ej. operi de jure villicorum in calce adjecta. Consule praeterea Illustr.
 Aulae Hofisticae Cancellarium Generos. Dn. de VVESTPHALEN in Medi-
 tatione pragmatica de fatis atque usu studii juris feudalis in Germania. §. XII.

- (y) Quod refert HELMOLDVS in Chron. Slav. Lib. I. Cap. LXXXVII. num. IX.
 ex editione Bangerti, & MARESCH. THVRIVS in Annal. Herul. Lib. II.
 Cap. XL. quem in lucem denuo protraxit modo laudatus Ill. Dn. de VVEST-
 PHALEN, Tomoque I. monumentorum ineditorum rerum Germanicarum inseruit.
- (z) TORN OV. de feud. Megapol. Part. I. Cap. I. §. VI & X. AVTOR secunda
 editionis der Klüverischen Beschreibung des Herzogthums Mecklenburg.
 Part. I. Cap. XXXV.
- (aa) GEORG. ENGELBRECHT in Diss. de singul. feud. Meckl. jurib. Sect. II.
 §. III. Generos. Dn. de PREHN in Diss. sub praef. Celeberrimi KOELERI
 habita de origine & incrementis jurium & privil. nobil. Mecklenb. §. XXIV.
 Concinnunt his qui vicinorum Pomeraniae feudorum jura, feudis nostris Me-
 gapolitanis

gapolitanis in plerisque capitibus apprime convenientia, exposuerunt, MEVIUS in *Consil.* XLIV. num. XI. sequ. IDEM in *jur. publ. Pomeraniae Cap.* XXIV. apud PISTORIVM in *amoenitatibus hist. jurid.* Tom. IV. p. 1034. sequ. RHE- TIVS in *Comment. ad I. Feud. I. pag. m. 46.* LVDVVIG. ad *Auream Bull.* Tom. II. pag. 991. sequ.

(bb) Confer quae infra traditurus sum ad CAP. IV. DISTINCT. IIX. circa fin.

DISTINCTIO II.

Inter Jus Feudale Langobardicum & Germanicum.

Jus circa feuda constitutum, & in praxi circa feuda observari solitum, est vel Langobardicum, vel Germanicum. Jus feudale Langobardicum illud dicitur, quod corpori juris civilis Romani sub titulo: collationis decimae, & rubro: consuetudines feudorum, adjectum habemus, confutum ex moribus & Legibus Langobardorum circa feuda vsitatis, constitutionibus quibusdam Imperatorum Germanicorum, (a) Decretis Pontificum (b) & doctrinis quibusdam juris Romani (c). Jus feudale Germanicum est, quod a prima feudorum origine ad nostra vsque tempora in Germania circa feuda, vel per mores, vel per leges scriptas, constitutum est: quorsum refero mores feudales, sub Francis, primis feudorum auctoribus, receptos, constitutiones Regum Francorum, Imperatorumque Carolidarum, quas capitularia maximam partem exhibent, Constitutiones caeterorum Imperatorum Germanicorum, Autorem veterem de beneficiis, jus feudale Saxonicum & Alemannicum, caeterasque leges ac consuetudines Germanorum mediæ aevi, ex historiarum monumentis & diplomatibus συγχρόνως eruendas, Leges noviores feudales, tam univ-
 sales Imperii, quam particulares provinciarum, observantiam denique imperialem, provinciarumque Germaniae consuetudines singulares. (d) Sed quorsum haec? Dupondiis ea jam satis cognita, notioraque fere sunt, quam ut afferri mereantur. Bona verba quae so! Si enim qua, haec certe distinctio gravissimi est momenti, usum quippe secum ferens, totam jurisprudentiae feudalis germanicae legitimam faciem justamque indolem breviter delineantem ac experimentem. Hic est. (I.) Jus feudale Langobardicum nos non obligat vi potestatis legislatoriae, ex qua profectum; nunquam enim Langobardi Germanis, sed hi

hi potius illis, imperarunt. Nec compilatio juris feudalis Langobardici vnquam expressa lege vel ab Imperatoribus vel a Statibus imperii fuit confirmata, (e) sed auctoritatem suam tantummodo habet ex recepto, quatenus per institutas in Germania academias vsus ejus ex Italia in Germaniam advectus, & sensim sensimque in judicia, tacente & non contradicente summa potestate, deductus est; quae tamen receptio privatim facta deinde, seculo in primis xv. & xvi. tam per Leges imperii vniversales (f) quam statuta provincialia fuit approbata. Jus vero feudale Germanicum vim obligandi utique habet per se, non demum ex receptione. Est enim a summa potestate, quae jus leges ferendi in Germania jure semper exercuit, vel expresse profectum, vel ea consentiente per mores introductum. Tribus: Jus feudale Langobardicum est peregrinum & adscititium, cui auctoritas per receptionem est donata; Germanicum contra est domesticum, cui vis obligandi per se inest. Hinc sequitur (II.) juri feudali Langobardico non eam absolutam & vniversalem in foris Germanicis tribuendam esse auctoritatem, vt vbique & quocunque casu in decidendis quaestionibus feudalibus ad illud tanquam ad sacram anchoram confugere liceat, sed limitatam admodum & restrictam, quod scilicet vel receptum sit, vel recipi potuerit, id quod, si non aliunde, certe ex diligenti feudorum Germanicorum & Langobardicorum instituta comparatione, diversaeque vtrorumque indolis facta inter se collatione, facili negotio ad liquidum perducere poterit; juris vero Germanici omnimodam obligationem semper in dubio praesumendam esse, lex enim domestica cur stare prohibeatur, donec mutatio ejus doceri possit? Ex quo consequens est (III.) existente casu collisionis juris peregrini Langobardici cum domestico Germanico hoc illi esse anteferendum. Illius enim receptio facta est tantum in subsidium, salvis omnino moribus & legibus patriis. (g) Vnde (IV.) nova haec promanat veritas: posito scilicet hoc collisionis casu, illum, qui innititur juri domestico, fundatam pro se intensionem, (liceat mihi stylo practicum uti) nec opus habere, vt juris sui probet observantiam; praesumptio enim pro eo militat, quae liberat ab onere probandi. Qui vero jus peregrinum pro se allegat, ejus quoque observantiam probet, necesse esse; pugnat enim contra eum praesumptio, ideoque onus probandi in ipsum devolvit. (h) Denique (V.) interpretatio diver-

diversorum jurium ex diversis etiam fontibus petenda. Sic jus feudale Langobardicum mere tale ex historia & antiquitatibus Langobardorum explicationem desiderat, imo & ex Legibus ipsorum allodialibus, quarum non vna vice in consuetudinibus feudorum mentio fit; (i) Jus vero feudale Germanicum ex fontibus domesticis, Historia scilicet tum imperii, tum provinciarum, antiquitatibus, praesertim militaribus, moribusque ceteris Germanorum, ex monumentis diplomatibusque vetustioris aevi, quorum ex ingenti velut naufragio tabulae supersunt, eruendis, interpretationem expectat. (k) Ita demum turbati inter jus feudale Langobardicum & Germanicum fines iuste reguntur, suum utriusque propitia Themide tribuitur, peregrinum inter cancellos suos reprimatur, domestico vero debitus honor ac nitor restituitur. Restat ut haec ad feuda cum imperii tum provincialia applicemus. Certe usum juris feudalis Langobardici, non legalem modo, verum etiam doctrinalem, intuitu feudorum imperii admodum exiguum, vel, ut molliori, ne crabrones irriterem, vocabulo utar, subsidiarium tantummodo, & intra debitos limites multa adhibita circumspicione coercendum esse, quis quaeso negabit? nisi qui ad solem caecutire, & in tanta hodierna juris publici luce in tenebris versari, laudi sibi duxerit. Omne potius circa jura feudorum imperii determinanda punctum absolvit jus feudale Germanicum domesticum publicum, ex historia imperiali, consuetudinibus item & legibus imperii vnice repetendum. (l) Quantum ad feuda provincialia attinet, equidem horum intuitu largior paullo ac remissior juris Langobardici usus concedendus est, non tamen is, qui ipsum jus domesticum pessumdet, sed intra debitos, quos ipsi in antecedentibus posuimus, limites omnino coercendus. (m) In Megapoli nostra jus feudale Langobardicum receptum, imo vsque adeo usum ejus extensum esse, ut in casibus, speciali constitutione vel consuetudine provinciali earumque analogia non determinatis posthabito iure antiquiore Germanico, statim ex eo decisio petenda sit, Leges provinciales satis clare testantur, (n) unde est, quod, qui deficiente lege vel consuetudine provinciali earumque analogia, ad jus feudale Langobardicum provocet, fundatam omnino habeat intentionem, nec is, qui jus antiquius Germanicum commune pro se alleget, audiatur, nisi ejus rite probaverit observantiam. (o)

(a) I. FEVD.

(a) I. FEVD. XIX. vsque XXIV. II. FEVD. XXVII. XXXIV. XL. LII. sequ.

(b) I. FEVD. VI. II. FEVD. VI.

(c) II. FEVD. XXIV. §. II. verb. praedictis &c. II. FEVD. XXXIII. §. I. LIIX. §. II.

(d) De singulis quae notatu digna sunt, congesserunt scriptores historiae juris feudalis, quorum, cujus ea penitus nosse interest, remitto. BVRCH. GOTTH. STRVVIVS in *Hist. jur. Cap. IIX. §. XIII. sequ.* CHRIST. THOMAS in *sel. capit. hist. jur. feud.* CHRIST. HENR. SENCKENBERG in *prodrom. jur. feud. Cap. IV. & in prim. lin. jur. feud. Cap. IV.* FRID. CARL. BVRI in *der Erläut. des teutsch. LehnR. Part. I. pag. 140. sequ.* Quibus addi potest RVSDORFF in *Vind. caus. Palat. Cap. XXI. & XXII.* Nuper admodum optimo eas instituto in vnum collegit Clariss. SENCKENBERG in *Corp. jur. feud. Germanici.*

(e) Aliter licet sentiente GOLDASTO in *Praef. Part. I. Sect. II. der ReichsSatzungen §. diese 2c. in fin.* & LEHMANN in *der Speierschen Chronic. Lib. V. Cap. LIX. pag. m. 513.* quos erroris commissi satis convicerunt EYBEN in *Elect. jur. feud. Cap. I. §. VI.* & G. A. STRVV. in *Syntagn. jur. feud. Cap. I. aph. VII. num. VI.*

(f) Evolvat quaeſo den Kayserl. Landfrieden de anno 1548. Tit. III. §. II. vbi verba: was hierin das LehnRecht vermag und gebräuchlich ist. CAPITVL. LEOPOLD. ART. IV. den Reichs Constitutionen und LehnRechten gemäs. ART. XXXIX. wenn er sich, denen LehnRechten gemäs, dazu qualificiret. RECESS. IMP. de anno 1567. §. XXX. vbi vox juris Langobardici *felonia* occurrit. ORDIN. denique CAM. Part. I. Tit. XIII. §. I. Tit. LXVII. RECESS. IMP. de anno 1654. §. 105. Reichs HoffR. Ordnung. Tit. I. §. XV. in quibus illustribus summorum imperii tribunalium assessoribus injungitur, vt secundum jura imperii communia nach des Reichs gemeinen Rechten, per quae jus Canonicum, Romanum, Langobardicum indigitari, jureconsultorum tantum non omnium sive erronea sive vera est opinio, de litibus obvenientibus dicant sententiam.

(g) Id ipsum ex iis, quas jamjam citavi, summorum imperii tribunalium ordinationibus luculenter satis apparet, quibus, deficientibus demum legibus & consuetudinibus domesticis, juri communi decidendi vis tribuitur. Imo etiamsi ex illis de subsidiaria hac juris feudalis Langobardici receptione non satis constaret, quid quaeſo indignius, & antiquae Germanorum, libertatis suae ac morum adeo temerarium, indoli minus congruum dici aut excogitari posset, quam eos, repudiatis ac profligatis legibus suis ac consuetudinibus domesticis, peregrina adscivisse jura, ne institutis quidem suis satis & omni ex parte convenientia? Certe febriquantis esset, ita sentire, & tamen jureconsultorum Germanicorum, ab hac nostra aetate non ita longe remotorum, si quae de jure feudali dederunt scripta, responsa, constituta, sententias, legeris, vix aliam eis sententiam sedisse, judicare poteris. Compara cum his dicenda ad DISTINCT. IV. *huj. Cap.*

(h) Optime ita rationes subduxerunt inter alios SCHILTER. in *Comment. ad jus feud. Alem. Cap. XL. §. V.* & in *Diff. de invest. princip. simultanea. Cap. III. §. III.*

LVDOVICI in *Lehns Process. Cap. XIII. §. X. sequ.* HORN. in *jurispru-*
dent. feud. Cap. I. §. XXXI. sequ. item in *Diss. de praerogativa morum Germaniae*
in concursu cum legibus receptis. §. XIII. sequ. Quibus addere liceat perfonatum
illum RICCIARDVM de ANTIQVIS in lepida fatis sed bonae frugis ple-
nissima Epistola qua Sinceri sententia de usu juris feudalis Langobardici in germa-
niae terris exponitur ac trutinatur. Et sic quidem sentiendum de jure Lan-
gobardico, non solum quatenus ex moribus & legibus Laogobardorum con-
stat, sed etiam quatenus decreta pontificum & principia juris Romani conti-
net. Sicuti enim ipsum jus canonicum & romanum nos non obligant nisi ex re-
cepto, ita nec magis, quae ex illis decerpta, & compilationi juris Langobardici
inserta sunt. Sed quid de constitutionibus Imperatoriis juri feudali Langobar-
dico inspersis dicendum erit? Communis quidem adhuc omniumque fere caleulo
approbata fuit sententia, eas, quoniam ab Imperatoribus Germanicis profectae,
& maximam partem in campis Roncaliis praesentibus & approbantibus Germa-
niae principibus latae sint, indolem habere juris feudalis vere Germanici, ideoque
instar aliarum legum Germanicarum feudalium nos obligare, nisi posteriori lege
vel consuetudine sint abrogatae. VVLTEJ. de *feud. Lib. I. Cap. I. num. V.*
STRVV. *Synt. jur. feud. Cap. I. aph. VII. num. I.* STRYCK. *Exam. juris*
feud. Cap. I. Qu. XIII. HORN. *jurispr. feud. Cap. I. §. XXV.* SENCKEN-
BERG in *prodrom. jur. feud. Cap. IV. §. II. & IV.* nec non in *primis lin. jur.*
feud. Cap. IV. §. LXX. sequ. At vero communem hunc errorem profligare, con-
stitutionesque hae, quod solis duntaxat Italis latae non majorem quam ipsum jus
feudale Langobardicum nos obligandi vim habeant, defendere aggressi sunt.
SPENER in *teutschen jure publ. Lib. I. Cap. XII. §. IIX. not. a. & Lib. II.*
Cap. IX. §. IV. not. d. & e. IDEM in *Diss. de feloniam ad Stat. Imp. communi-*
ter adplic. §. XIV. Perillustr. a BVNAV in Exam. Diss. Bucholtz. Cap. I. §. III.
BVRI in *Zrl. des teutsch. LehnX. Part. I. pag. 113. sequ. a LVDEVVIG.*
in Praefat. ad jur. feudor. Tom. I. §. IX. not. 12. Quaestio haec altioris est in-
daginis, quam vt pro eo ac decet hic illam determinare locus sit. Plenioram ta-
men ejus excussionem curatiusque examen cum Deo & die a me expecta. Hoc
praeterea probe notes velim, quae de praerogativa juri feudali Germanico, et-
iam antiquiori, prae jure Langobardico in foris Germaniae tribuenda monui,
recte se omnino habere in thesi, & si veritatem spectes theoreticam, quicquid et-
iam in contrarium magno quidem molimine sed irrito conatu afferre anaisus sit
STEPH. EPH. HARPPRECHT in *Tract. de Speculi Suevici & praesertim*
juris feudal. Alemann. in foro vicariatus Suevo-Franconico-Palatini non usu mo-
derno; Sed aliter saepe in hypothesi sive in applicatione ad curias provinciarum
Germaniae feudales. Excipienda enim a regula sunt illa loca, vbi jus domesti-
cum antiquius expresse, consilio ac voluntate statuum provincialium, est abroga-
tum, & juris Langobardici observantia deficiente jure statutorio injuncta. Hic
namque illi, qui in jure Langobardico in subsidium se fundat, fundata intentio
vtique est attribuenda, nec ulla juris Germanici antiqui vel scripti vel non scri-
pti auctoritas temere fingenda. In horum locorum numero sunt Marchia, Du-
catus

catus item Brunsvicensis & Luneburgicus, testantibus RHETIO in *Comment. ad jus feud. Proem. num. LI. ENGELBRECHT de genuinis decisionum juris fontibus in terris Brunsv. Luneb. §. XIII. MASCOV. in notitia jur. & judic. Brunsv. Luneb. p. m. 14. sequ. quamvis subdubitet SENCKENBERG de feud. Brunsv. & Luneb. Cap. I. §. IV.*

- (i) Veluti I. FEVD, X. II. FEVD, XXII. XXXIX. §. non est LIIX. §. I. & II. Ad id igitur PAVLVM VVARNEFRIDVM seu DIACONVM de *gestis Langobardorum. JOH. FRID. CHRISTII origines Langobardicas, & qui Legum Langobardicarum post BASIL. JOH. HEROLDVM & FRID. LINDENBROGIVM collectiones nobis dederunt LVD. ANT. MVRA-TORIVM in splendidissimo illo ac superbo opere scriptorum rerum Italica-rum Tom. I. Part. II. & PETRVM GEORGISCH in Corp. jur. Germ. an-tiqu. pag. 913. sequ.*
- (k) Plenius de hisce subsidiis egit, singulorumque optimae notae scriptores larga ma-nu suppeditavit Clariss. SENCKENBERGIVS in *Prodrom. jur. feudal. Cap. I. & II.* Sed haec quidem quam parum a plebe interpretum juris feudalis obser-vari soleant, testantur scripta jureconsultorum germanicorum, inprimis veterum, qui, genuinorum fontium ignari, saepe jus domesticum ex peregrino explicarunt, & cum adeo rationem juris domestici non potuerunt non ignorare, etiam quoad applicationem ejus instituendam in devia abierunt, album nigro, aequa rotundis, domestica peregrinis miscuerunt, sicque jurisprudentiam feudalem germani-cam incertam, confusam, turbatam reddiderunt, ejus non animam, non corpus, sed cadaver, sed sceletum, sed spectrum exhibentes. Plura de hisce naevis da-bunt *Illustr. a LVDEVVIG in praefat. de fatis Germ. feud. EJ. Tr. de jure elientel. praemissa, & in praefat. de Germanici, Romani, ac Langobardici juris dif-ferentiis Tomo I. operis de juribus feudorum praefixa. IDEM von den Mängel-n des teutschen LehnRechts, in den kleinen teutschen Schriften, & in Comment. ad Aur. Bull. Tom. II. pag. 1493. sequ. JAC. CARL. SPENER in observat. hist. feudal. obs. II. & qui historiam disciplinae juris feudalis nobis tradiderunt au-diae Holfaticae decus Illustr. Cancell. de VVESTPHALEN in Meditatione Pragmatica de fatis atque usu studii juris feudalis in Germania. SENCKEN-BERG loc. cit. Cap. V. & in prin. lin. jur. feudal. Cap. III.*
- (l) Id quod invictis rerum argumentis probatum dederunt JVST. EPH. VVIL-LERDING in *Diff. inaug. de incongrua applicatione juris Langobardici ad feu-da Germaniae. Perill. a BVNAV in Exam. Diff. Bucholtz. Cap. I. JAC. CARL. SPENER in jur. publ. Lib. I. Cap. XII. §. IIX. & Lib. II. Cap. IX. §. IV. sequ. nec non in Diff. sub rubr. Exam. doct. Longob. de felonica ad status imperii communiter applicatae. GEBH. CHRIST. BASTINELLER in Diff. de praesudicio principum ex abusu Langobardici, & quotquot saniora sequuntur prin-cipia noviores juris publici interpretes, quibus*
de meliori luto finxit praecordia Titan.
- (m) Non injustae igitur in plerisque Germaniae locis sunt vasallorum querelae de in-congrua juris feudalis Langobardiei, spreto & conculcato jure domestico, appli-catione.

- catione. Exempli loco nobis sufficient gravamina Saxonum Silesiorumque, quae exhibent a LVDVIG in *Germ. princip. Lib. III. Cap. V. §. X. not. d. & in Com. ad Aur. Bull. Tom. II. p. 1471.* SPENER in *observat. hist. feud. obs. II. §. III. not. k.* BETSIUS de *paët. illustr. famil. Cap. IX. §. XLII. & Cap. X. §. XLI.* Junge his SCHOTTEL. de *singul. Germ. jarib. Cap. IV. & V. THVMERMVTH in Tr. Krumstab schleust niemand aus. fundam. 1. n. 95. p. m. 21.*
- (*) Ita enim in ORDINAT. POLIT. de anno 1572. Tit. von Erbschafften, constitutum legitur; So viel aber die Lehn-Güter belanget, damit soll es nach dem beschriebenen Lehn-Rechte, und beständigen Gewohnheiten unser Fürstenthume gehalten werden. Confer ORDINAT. DICAST. PROVINCIAL. de anno 1622. Part. I. Tit. IV. §. Es soll der Landrichter. Tit. XV. & XVI. item Gusufruitsche Santeley-Ordnung de anno 1609. Part. I. Tit. I. §. I. Tit. III. §. III. quibus illustribus horum judiciorum assessoribus ea judicandi norma praescribitur, ut deficiente Lege ac consuetudine provinciali, privilegiis item singularibus, ex jure scripto communi imperii aus den gemeinen beschriebenen Rapsier-Rechten decisionem petant; Per jus commune vero imperii stylo curiarum consueto jus etiam feudale Langobardicum denotari, jam ad notam f. *huj. Dist. monii.*
- (o) Testes produco B. ERNEST. COTHMANNVM terrae nostrae Papinianum in *Consil. Vol. I. Resp. XXVI. num. 223. sequ. Illustr. Cancellarium de KLEIN in not. ad Lauterb. praef. verb. in aliis. TORNOV. de feud. Mecklenb. Part. I. p. 153. sequ. STRYCK. in Vsf. mod. ff. Disc. prael. §. XXIX. sequ. Adde de vicina Pomerania testimonium perhibentem B. PHIL. BALTH. GERDES. in Diss. de norma & ordinandi judicandi controversias feudales in Germania & Pomerania. Nec tamen in his nostris oris desunt vasallorum querelae de juris feudalis Langobardici vsu nimio & incongruo. Legas quae so quae eam ob causam multis conquestus est illustris nobilium ordo in libello gravaminum appellationis, ob constitutionem feudalem, a SERENISSIMO DVCE REGNANTE die 28. Julii 1717. publicatam, ad Sacram Caesaream Majestatem delatae, qui insertus est ELECTIS JVR. PVBL. Tom. XIX. num. XIII. cujusque extractum nuper dedit LEBR. GVIL. HENR. HEYDENREICH in Tr. de alienat. feud. quae fit absque domini directi, agnatorum & simukt. investit. consensu Cap. IV. §. VI.*

DISTINCTIO III.

Inter Capitula juris feudalis Langobardici ordinaria & extraordinaria.

Jus feudale Langobardicum constat ex capitulis ordinariis & extraordinariis. Ordinaria dicuntur, quae a Gerhardo Nigro, & Ober-to de Orto, vt vulgo traditur, vel quod rectius omnino videtur (a)
ab

ab incerto autore ex Schedis Gerardi Nigri, & Oberti de orto, collecta, ab Hugolino Jcto Bononiensi corpori juris civilis adjecta, & ejus pariter ac ceterorum Italiae jureconsultorum, quos Glossatores appellare solemus, Bulgari nimirum, Pylaci, aliorumque, inprimis Jac. Columbini, notis illustrata sunt. Extraordinaria audiunt, quae ab incertis Auctoribus congesta, ab Ardizone & Alvarotto Jctis primo in lucem producta, a Cujacio vero postea restituta, & corpori juris civilis addita sunt. Illa habes a I. FEVD. I. vsque ad II. FEVD. LIIIX. *inclus.* Haec a II. FEVD. LXXIII. vsque ad CIX. *inclus.* Vsum distinctionis probat haud leve discrimen, quod, quantum ad auctoritatem in foro, inter utraque capitula intercedit. Ordinaria enim in decidendis controversiis feudalibus, positis terminis habilibus in proxima distinctione praescriptis, plenam habent auctoritatem, ita ut textus illorum tanquam authentici allegari possint, scriptique juris instar nulla probatione indigeant. Extraordinaria vero, si cum ordinariis pugnant (b) omni prorsus carent auctoritate; si ad illustrationem ordinariorum faciunt, vel casum, in illis non decisum, secundum analogiam ordinariorum determinant (c) allegari demum possunt. Brevibus: ordinariorum usus est legalis, extraordinariorum solummodo doctrinalis. Ratio hujus differentiae ex historia receptionis juris feudalis Langobardici petenda est. Constat enim ex ea, jus hoc non alia ex causa, quam quia corpori juris civilis Romani tempore Friderici II. Imperatoris ab Hugolino adfutum, una cum illo in academias & fora Germanorum penetrasse. Quicquid ejus igitur tempore receptionis nec in ipsa Italia obtinuit, nec corpori juris civilis adjectum, nec, quod nota characteristicam utriusque est, glossis veterum jureconsultorum, illustratum fuit, illud nec apud nos receptum est: unde πολυτροπικητον istud: quicquid non agnoscit glossa, illud nec agnoscit curia. Jam vero cum haec omnia ordinariis capitulis, non vero extraordinariis, quippe quae nec eo tempore collecta, nec glossis ornata, sed a Cujacio demum corpori juris civilis addita sunt, conveniant, quid quaeso! certius est, quam illis quidem per receptionem legis vim tributam, haec vero illa omnino esse destituta. (d)

(a) Ob testimonium praesertim ODOFREDI ad Auth. Cassam. C. de SS. eccles. Videbis SCHILT. in praefat. ad Mincuccium. §. IV. & in Instit. jur. feud. Cap. I. §. IV. COCCEJ. in hypomnem. jur. feud. Tit. I. §. X. THO. MAS.

MAS. *in select. cap. hist. jur. feud. §. LXV.* STRVV. *in jurispr. feud. Cap. III. §. VII.*

(b) e. g. II. FEVD. IX. cum II. FEVD. LXXIII.

(c) e. c. II. FEVD. CIV.

(d) Idem scilicet de extraordinariis capitulis in historia juris feudalis dicendum est, quod de Legibus Digestis & Codici a novioribus jureconsultis e. g. Ant. Augustino, Contio, Cujacio, aliisque, ex Basilicis maxime, inspersis, Novellis Justiniani non glossatis, edictis item Justiniani, Novellis Leonis, ceterisque corpori quidem juris civilis Romani hodie additis, sed in foro tamen auctoritate destitutis a scriptoribus historiae juris Romani moneri assolet. Consule GOTTFR. LVDER. MENCK. *Diss. de novellarum glossat. & non glossat. auctoritate juris.* CASP. ACH. BECK. *de Novellis Leonis, earumque auctoritate.* Miraberis igitur, nec immerito, adeo vagas ac diversas de usu forensi capitulorum extraordinariorum Doctorum sententias. CVJACIUS quippe *in Comment. ad. II. Feud. LXXIII.* FINCKELTHAVS. *in controv. feudat. Diss. I. controv. XVI.* BVRI *in der Erlaut. des teutsch. Lehnd. Part. I. p. 138. sequ.* eandem ipsis quam ordinariis legalem auctoritatem tribuunt, sed argumentis admodum scilicet iustoque pondere destitutis stipati. TITIVS contra *im teutschen Lehnd. Cap. III. §. 19.* omnem illis usum etiam doctrinalem denegat, sed nulla plane ratione sententiam hanc suam firmat. Media igitur via sicut omni fere casu, ita etiam hoc nostro tutissimus ibis, comites habens summae auctoritatis viros, MAVRITIVM *in post. feudat. Dec. I. pos. X.* SCHILTERVM *in locc. not. a. citat. priori §. VII. posteriori §. VII.* STRVVIVM *in Syntagm. jur. feud. Cap. I. spb. VII. num. X.* STRYCKIVM *in Exam. jur. feud. Cap. I. quæst. XXII.* LVDOVICI *in Colleg. jur. feud. Diss. II. th. XX. alios.*

DISTINCTIO IV.

Inter jus feudale Germanicum generale, speciale, & specialissimum.

Jus feudale Germanicum generale sive commune illud vocatur, quod per totam Germaniam vim obligandi & auctoritatem habet, idque vel quia ex potestate legislativa profectum, quo pertinent leges ac consuetudines Germaniae vniuersales cum antiquae tum recentiores (a) vel quia receptum est, quo sensu ipsum jus Longobardicum dici potest jus feudale Germanicum generale. Certo respectu etiam jus feudale Saxonum & Alemannicum in hunc censum venit. Jus feudale Germanicum speciale dicitur, quod in certa solum regione vel provincia obtinet, quorsum referendae leges ac statuta provin-

provincialia, consuetudines item provinciales (b) Jus denique specialissimum est, quod in certo aliquo loco, vel curiae domini, vel rei sitae, vel contractus, observatur, nec non illud, quod per litteras investiturae, pacta familiae, testamenta, intuitu hujus vel illius feudi constitutum est. Usus hujus distinctionis sese exserit in ordine, qui in applicatione jurium diversi generis ad facta feudalia obvenientia magna cura adhibendus est, si decisio rite fieri, omnisque confusio exulare debeat. Sic omnium primo, post literas investiturae, pacta & testamenta, considerandum venit jus specialissimum, a quo ad speciale, & tum demum ad generale s. commune progrediendum est, secundum effatum PAPINIANI in *L. 80. ff. de R. I.* & tritum illud: *StadtRecht bricht LandRecht, LandRecht bricht Kayserlich Recht.* (c) Liceat mihi jam per applicationem ad feuda tam imperii quam provincialia rem illustriorem reddere. Si de feudo imperii controversia oritur, inspiciendae sunt ante omnia litterae investiturae, pacta familiae, testamenta justo robore non destituta; deinde in subfeudis imperii jus, vel curiae domini, vel rei sitae; post constitutiones imperii feudales & observantia imperialis; porro jus Germanicum antiquius pro renata vel Saxonicum vel Alemannicum vel Francicum vel Boicum; denique jus feudale Langobardicum, si in hisce duobus posterioribus aliquid est, quod salva hodierna feudorum imperii indole applicationem ad ea admittit. (d) Intuitu feudorum provincialium longior paullo via ingredienda. Si enim de illis lis movetur, attendendae sunt primo litterae investiturae, pacta familiae, testamenta, quatenus circa feuda vi quadam gaudent. Tum ad jus statutarium vel consuetudinem loci, ubi vel curia domini, vel feudum situm, vel contractus super feudo celebratus est, deveniendum. Ab his de statuta provincialia & consuetudines progrediendum. His quoque deficientibus ad jura magis generalia e. g. jus Saxonicum & Suevicum, caeterasque leges ac mores antiquos Germanorum, ex historia & monumentis antiquis, diplomatibusque probandos, pes promovendus. (e) Deinde constitutiones & consuetudines imperii univrsales consulendae, an in his sit, quod ad feuda etiam Landsassica applicationem patiat. Tandem jus feudale commune Langobardicum attendendum. (f) In Megapoli nostra idem ille ordo in decidendis controversiis circa feuda ortis, ut scilicet excussis omnibus juribus, tam specialissi-

cialissimis, quam specialibus & generalibus domesticis, tandem ad jus Langobardicum deveniatur, clare satis in ordinationibus provincialibus est praescriptus. (g)

- (a) e. g. Aurea Bulla, Recessus Imperii, Capitulationes Caesareae, cet. observantia imperialis, & mores denique antiqui, in Germania semper ac univrsim circa feuda observati, quorum notitiam suppeditant historia, antiquitates, monumenta vetera, chartae, diplomata, de quibus in lucem protrahendis felicissimo admodum jurisprudentiae feudalis Germanicae fatis, quotquot supra vulgus sapiunt, hodie quasi certant.
- (b) e. g. in nostra Megapoli Reverales, Resolutiones ad gravamina, ordinatio politica &c. de quibus singulis pluribus egit B. TORNOV. *de feud. Mecklenb. in Praef. & Cap. II. Sect. I.*
- (c) Ex instituto, sed an felici satis Minerva, alii judicent, hanc materiam pertractandam sibi sumsit JOH. CHR. THEOD. HELLBACH *in via juris feudalis adambata.*
- (d) Digna sunt verba der Reichs-HoffRaths-Ordnung Tit. V. §. I. *in fin.* quae hic describantur: Also ist es auch in Lehns-Strittigkeiten zu halten, jedoch daß in deren Relation vornehmlich die originales investiturae, und was für pacta darinn ausdrücklich begriffen, wohl erwogen, und dann gegen Unfern klaren Lehn-Rechten, denn allegirten aber nicht zu recht probirten Lehn-Gebräuchen, sonderlich in Unfern Kayserl. Welschen Lehens-Fälligkeiten nicht zu viel in Relatione, noch Decisione deferirt werden. Quippe ex quibus clare satis elucescit, primum in decidendis causis feudalibus momentum esse litteris investiturae, quaeque per eas firmantur, pactis specialissimis; Deinde nec consuetudinibus feudalibus specialibus suam deesse auctoritatem, modo, si contra jus commune allegentur, rite satis probentur. Quibus omnibus deficientibus denuum juri scripto feudali communi in decisione causarum feudalium sua constet vis auctoritasque. Gemina his sunt quae Tit. I. §. XV. leguntur verba: So dann zuzörderst unsere Ndm. Kayserl. Wahl-Capitulation, Reichs-Abschied, Religion- und Prophan-Frieden, und dem jüngsten Münster- und Osnabriggischen Frieden-Schluss, nach Ausweisung des 17. Art. §. 1. & 2. wie auch jedes Stands, Lands, Orts, und Gerichts, sonderlich die gehörlliche allegirte und probirte Privilegia, gute Ordnungen und Gewonheiten, und in Mangel derselben die Kayserlichen Rechte und rechtmäßige observationes und Gebräuch in acht nehmen u. quae sicuti in genere circa decisionem causarum cujuscunque generis obvenientium praescripta sunt, ita & in specie circa feudales erunt observanda. Idem judicium esto de textibus der Cammergerichts-Ordnung und des Reichs-Abschiedes de anno 1654. ad DISTINCT. II. *not. f. & g. citatis, eandem decidendi normam, mutatis licet paulo verbis, praecipientibus. Conferatur denique VFFENBACH. de judic. Imp. aul. Cap. XVI. pag. 237. ITTER de feud. imper. Cap. II. §. VII. sequ.*

- (f) Iis scilicet in locis, vbi haec non specialiter & expresse abrogata atque extincta sunt, vti quidem de Marchia, Ducatu Brunsvicensi & Luneburgico, Megapoli item nostra affirmavi ad *DISTINCT. II. huj. Cap. not. b. n. §. o.*
- (f) Pluribus haec exposuerunt, modo ipsi satis observaverint, nec ybique fere nimum juris Langobardici amorem prae se tulerint *ROSENTHAL. de feud. Cap. I. concl. XII. sequ. MYNSING. Cent. V. obs. LXXVI. STRVV. in Syntagm. jur. feud. Cap. I. aph. XI. sequ. HORN. im Lehn-Procefs. Cap. XIII §. VII. sequ.* Quibus ex recentioribus jungere poteris *BVRI in der Erläut. des teutsch. LehnX. Part. I. pag. 202. sequ. JOH. AD. KOPP. in dem Vorbericht zu der ersten Probe des teutschen LehnX. §. IIX.*
- (g) Loca ipsa, hoc probantia, indicavi ad *DISTINCT. II. praeced. not. n.* Vnius solum extantioris ipsa verba huc transcribere non abs re erit. Ita enim in *ORDINAT. DICAST. PROVINCIAL. Part. I. Tit. IV. dispositum legitur.* Es soll der Landrichter = nach des H. R. R. gemeinen Rechten, Abscheiden, und unser Fürstenthumben und Lande ehrbaren Ordnungen, Statuten, und redlichen vernünftigen Gewonheiten, auch gemeinen und sonderbahren unserer Vorfahren, und unserer gegebenen privilegien und Begrabungen (so ihnen vorgebracht werden möchten) vorzüg und nach Ausweisung ihres Eydes referiren, correferiren, votiren, und sprechen. En jus commune, speciale, & specialissimum, quod sicut semper, ita & in decisione controversiarum feudalium primo, secundo, vltimo loco attendendum erit. Auctoritatem doctorum domesticorum si desideras, lege *COTHMANN. Vol. I. Resp. XXVI. num. 228. TORNOV. de feud. Mecklenb. Part. I. pag. 127. §. V. & pag. 153. sequ. ENGELBRECHT. de singul. feud. Meckl. juribus Sect. II. §. VI. & VII. AVTOREM secunda editionis der Kläverischen Beschreibung des Herzogthumbs Mecklenburg. Part. II. Adp. III. Nec argumentum ex vicina Pomerania deest. Adi modo MEV. Consil. XLIV. num. 18. sequ. & nam. 75. sequ. PHIL. BALTH. GERDES. Diss. de norma & ordine judicandi controversias feudales in Germania & Pomerania. Respice etiam ad ea, quae monni in *DISTINCT. II. huj. Cap. circa fin.**

DISTINCTIO V.

Inter jus curiae domini, loci rei sitae, & loci contractus.

Intuitu jurium feudalium specialissimorum non infrequens obvenit casus, aliud jus obtinere in curia domini, aliud in regione, vbi feudum situm, aliud denique in loco, vbi contractus super feudo celebratus. Lite igitur circa feudum orta, simul nascitur primaria ac praepjudicialis quaestio, vtrum ex diversis hifce juribus pro norma decidendae litis accipiendum sit? Et hoc quidem est, in quo vsus distinctionis nostrae manifeste sese prodit. Consideranda enim erit

qualitas subortae litis, & ex ea iudicium ferendum, an secundum jura curiae domini, an loci rei sitae, an vero loci contractus illa sit determinanda. Ex triplici autem potissimum causa controversia de feudo agitari solet. Vel enim haec ipsam rem feudalem concernit, puta, si ex jure in re ipsum feudum afficiente oritur; vel super contractu circa feudum inito, vt tali, e. g. de adhibitis solennitatibus, indeque dependente ejus validitate, movetur; vel denique de neutro horum volvitur, sed personalem tantum actionem contra vasallum institutam, pro fundamento habet. Priori casu secundum jura loci rei sitae, altero loci contractus, tertio curiae domini erit pronuntiandum. (a) Habes hic rationem, cur in applicatione ad feuda imperii, non semper jus commune in curia Imperiali receptum vel observatum, in decidendis quaestionibus feudalibus attendendum sit, sed juris potius specialis illius provinciae, in qua feudum situm, primaria ratio habenda. (b) Frequentiorem tamen ac praecipuam, quae dixi, ad feuda provincialia, inprimis extra curtem sita, (c) applicationem patiuntur. Nec ex jure nostro domestico Megapolitano exempla usum hujus distinctionis probantia desunt. Sic filiabus vasalli extra Megapolin domicilium habentis, jus usufructuarium das Erbjungfer Recht in feudis in Megapoli sitis vi juriu loci rei sitae non denegandum. (d) Eandem ob rationem feuda nova in Megapoli ab alibi habitantibus per emtionem acquisita, naturam habent feudorum antiquorum, hoc effectu, vt fratres fratrumque filii primi acquirentis sine pacto speciali ex solo jure in loco rei sitae recepto successione sint capaces (e).

(a) Et ita quidem de regula, quam per argumenta ex jure civili desumpta, *Legis*, scilicet, 3. C. de aedif. privat. L. 13. §. 1. ff. commun. praed. L. 6. ff. de evict. firmare solent juris feudalis interpretes. Addunt tamen exceptionem, nisi specialiter statutum vel conventum sit, vt cujuscunque generis circa feudum controversiae exortae semper ex praescripto juris in curia domini visitati decidantur. Vide ROSENTHAL. de feud. Cap. I. concl. XIV. STRVV. Synt. jur. feud. Cap. I. apb. XII. HORN. jurispr. feud. Cap. I. §. XXXIIX. LVDOVICI Lebens. Process. Cap. XIII. §. IX. ceteros ab his laudatos. At, si dicendum, quod res est, vulgaris haec doctorum doctrina magis ex incongrua juris civilis ad feuda applicatione nata, quam juri feudali Germanico & antiquae apud majores nostros observantiae conformis videtur. Secundum hanc enim omnes fere ac singulae de feudis subortae lites, deficientibus pactis & observantiis particularibus, ex jure & consuetudinibus regionis, vbi feuda sita, solebant determinari. Id quod non obscure inter alia probat JVS FEVD. ALEM. Cap. LXIIX. §. fin. ex edit. Schilteri,

Schilter, recteque propterea monerint Clariss. SENCKENBERG. in *prodrom. jur. feud. Adp. IV. ad num. XVI. p. 156.* FRID. a SANDE in *Commentar. ad consuet. feud. Geldr. Tract. I. Tit. III. §. 7. num. LVI.* Confer Acta inter domum Saxonicum & Truchsessios de VVetzhausen ap. B. de LVDOLPH. in *Symphor. consult. & Decis. forens. Tom. II. Part. II. num. I.* Adfunt tamen patrum exempla, quibus ut feudum secundum jus curiae domini censi debeat, vasallum inter & dominum expresse conventum. Sic Guilielmus de S. Claro, nobilis Scotus, ab Erico IX. Daniae ac Norvvegiae Rege ad comitis dignitatem evectus, se feudi clientelaere jure Regi ac Regno Norvagiæ additum confessus est, hoc addito: *Regem ut judicem iri agnitum, idque secundum leges ac jura Norvagiæ, referente PONTANO in Hist. Dan. Lib. IX. ad ann. 1434.* Simili modo Otto dominus de Luyck & de Hervorde, allodium suum oppidum Graviae, Johanni Lotharingiae, Brabantiae & Limburgi duci in feudum oblatum recepit hac formula: *in feudum rectum jure Brabantino ab ipso ejusque post ipsum hereditibus ac successoribus hereditarie tenendum, teste eodem PONTANO in Hist. Geldr. Lib. VI. ad ann. 1322.* Litteras investiturae ipsas exhibet Cph. BVTCKENS dans les *preuves du livre IV. des trophées de Brabant. pag. 157.* Eundem effectum tribuendum esse puto clausulis in litteris investiturae adco solennibus: *Nach Fuldtschen Lehnrecht und Gewonheit. SCHANNAT in Clientel. Fuldens. Part. I. Cap. II. §. V. pag. m. 7.* ESTOR in *Annal. Fuldens. p. m. 6.* Item nach *Clevischen, Zutphanischen, Lehnrecht und Gewonheit. FRID. a SANDE in Comment. ad consuet. Geldr. Tract. I. Cap. I. num. 27. 30.* ANT. MATTHAEI in *annal. vet. aevi. pag. 208. & 30.* JOH. FRID. RHETII *Diss. de feudis Clivienf. & Zutphan. more concess. & quae id genus aliae in mediæ aevi monumentis chartisque vbiq; fere obviae sunt. Nihil videlicet aliud domini directi, sub hisce clausulis feuda conferentes, innuere videntur, quam feuda vbi-cunque locorum sita secundum jura curiae domini esse dijudicanda.*

(b) Cogites hic quaeso, inter alia innumera fere exempla, de notissima illa controversia inter Kaunitzios & Lichtensteinios de comitatu Rierbergensi olim agitata, quae occasionem dedit scripto illi HAPPRECHTIANO *de speciali Suevici & praes. jur. feud. Alem. in foris Vicar. Suevo. Franc. Pal. non usu moderno, & quae hodie totam pene Europam suspensam tenet, illustris illa de successione in Ducatus Juliensem & Montensem disceptatio, cujus per secula jam tractae contentiois ferrae historiam omnium curatissime recenset MR. ROVSSET dans Histoire de la succession aux Duchez de Cleves, Berg & Juliers. Amst. 1738. & AVTOR anonymus des Historischen Schauplatz aller Rechts-Ansprüche auf Jülich, Cleve, Berg &c. Cujus jam editio secunda ipso hoc anno prodiit. Si subfeudorum praeterea imperii, feudorumque Italicorum, quorum haec non tam secundum jura feudalia Germanica, quam potius Langobardica dijudicanda sunt, rationem habueris, res adhuc fiet clarior.*

(c) De his plura ex instituto dicenda erunt ad CAP. III. DISTINCT. XIII.

(d) Ob textum expressum REVERSAL. *de anno 1621. §. XXVII.* cujus verba haec sunt: *Endlich wollen wir, da einer unser LehenLeute, der nicht in unsern Fürsenth-*

mea

men und Länden häuslich geessen, ohne männliche Leibes-Lebens-Erben todes verfahren, und allein Töchter hinter ihm verlassen solte, daß dieselbige weniger nicht, als wann der Vater unter unser Botzmäßigkeit sein Domicilium und stetiges Anwesen gehabt, obberührtes Privilegii fähig seyn, nützen und genießen sollen und mögen. *Id quod pluribus confirmant Doctores domestici THOMING. Vol. I. Cens. IV. num. V. Generos. Dn. de LANZOVV. in Diss. sub praes. B. MVLLERI habita de virg. nobil. Meckl. ejusque circa feudum jure Cap. I. §. IX. num. LV. TORNOV. de feud. Megapol. Part. I. pag. 217. Celeberr. MANTZEL, in Diss. de filia nobil. vsufr. Meckl. pos. XIII. De ipso jure vsufructuario infra dicendi locus erit ad CAP. XV. DISTINCT. IV.*

(e) Liceat mihi hic provocare ad ita dictum PROJECTVM des Mecklenb. Lehn-Rechts a B. TORNOVIO libro de feud. Megapol. praefixum, cujus TIT. X. ART. XXIII. verba haec sunt: Und soll solches also gehalten werden, wenn gleich der Käufer kein Einheimischer, sondern ein Ausländischer ist, und alhie in unsern Fürstenthumen und Länden ein LehenGut kaufen, und sich uns mit LehenPffichten verward machen würde. *Quamvis enim probe sciam, eum auctoritate legali destitui, imo a Serenissimo Duce FRIDER. WILHELMO glor. mem. per edictum de anno 1704. die 4. Decembr. allegationem illius sub poena prohibitum esse, ad illustrandam tamen & firmandam doctrinam juri communi & domestico provinciali consonam illius testimonia adhibere, mihi reliquorum doctorum domesticorum exemplum imitanti, jus potestasque erit. Rem ipsam pluribus expositurus sum ad Cap. III. Distinct. III.*

DISTINCTIO VI.

Inter jus feudale scriptum & non scriptum.

Divisionem juris in scriptum & non scriptum, ejusque naturam ac usum ex jure civili jam satis nota esse pro certo pono. (a) Mihi hic tantum in applicatione hujus distinctionis ad jus feudale versandum erit. Hanc vero locum habere, qui dubitet, haud equidem credo, fore quemquam. Jus enim feudale non primos solum natales suos consuetudini populi primi feudorum auctoris debere, sed hodie quoque moribus magis locorum inveteratis, quam legibus a summa potestate expresse promulgatis, constare, ex historia & ipsa quotidiana experientia abunde liquet, (b) vt adeo distinctio haec nostra, si vllius, certe juris feudalis indoli, apprime sit conveniens. Est igitur jus feudale scriptum, quod a summa potestate expresse constitutum & promulgatum; non scriptum, quod per consuetudinem, tacito summae potestatis consensu accedente, introductum est.

Vtrum-

Vtrumque in Germania nostra est vel universale vel particulare. (c) Constante jam veritate distinctio nostrae vsus statim claret. Is scilicet hic est. Qui pro se allegat jus feudale scriptum, fundatam, vt Doctores loquuntur, habet intentionem, nec probatione juris sui gravandus est; qui vero in consuetudine feudali se fundat, illam probare, auctoritatemque ejus evincere tenetur. Adde tamen vulgatam illam exceptionem, nisi consuetudo feudalis sit notoria; haec enim juri scripto aequipollet, ejusque adeo auctoritatem & indolem est consecuta, (d) cujus luculentissimum exemplum praebet ipsum jus feudale tam Langobardicum (e) quam Germanicum Saxonicum & Alemannicum. (f) Quae circa feuda imperii per mores potius Germaniae vniversales, quam leges scriptas introducta sunt, recensent scriptores juris publici de observantia imperiali. (g) Quod feuda nostra Megapolitana aeri alieno, ob debita etiam allodialia contracto, in subsidium obnoxia sint, plurium annorum vsui inveterataeque consuetudini recte a Doctoribus domesticis (h) adscribitur. Imo tantum non omnia feudorum Megapolitanorum singularia magis observantiae & immemorialis temporis consuetudini, quam juri scripto originem debere, cuius, qui vel a limine patriae nostrae jura cognovit, certissimum est. (i)

- (a) Si quem tironem haec adhuc fugiant, is quaeso adeat DOCTORES ad §. 3. & 9. *J. de jur nat. gent. & civ. & ad Tit. ff. de LL. LVDOVICI Vsum pract. Dist. jur. ad Tit. de LL. Dist. I. SCHILTER Prax. jur. Rom. Ex. I. & II. TITII jus priv. R. G. Lib. I. Cap. VII.*
- (b) Quid enim aliud sibi volunt clausulae tam medio, quam recentiore & nostro aevo litteris investiturae frequentissime inferi solitae? Nach Fuldischen, Clevischen, Zütphanischen, Pfälzischen, Draueckischen u. LehnRecht und Gewonheiten, de quibus plenius agit Vir celeberrimus JOH. AD. KOPP. in *der ersten auserlesenen Probe des teutschen LehnRechts. pag. 33. sequ.* Certe consuetudinem & feudorum & juris feudalis matrem esse, selectissimis ex historia petitis argumentis probatum dedit ὁ πόνυ SPENER in *primit. obs. hist. feudal. obs. III.*
- (c) Secundum dicta ad DIST. IV. *huj. Cap.*
- (d) GAIL. L. II. obs. XXXI. MYNSING. Cent. V. obs. XCVI. THOMAS. *Diff. de jure consuetud. & observ. DIET. HERM. KEMMERICH. Diff. de probat. consuet. & observ. tam priv. quam publ.*
- (e) Hoc enim ex meris consuetudinibus & rebus judicatis privata industria collectis constat, prout ex ipsa ejus inscriptione: *consuetudines feudorum, aliisque textibus c. g. 2. Feud. 1. §. ubertus. 2. Feud. 7. pr. 2. Feud. 9. pr. 2. Feud. 23. verb. quomodo*
- D

quomodo enim vasallus satis superque apparet. Postquam tamen in fora Germaniae receptum & approbatum est, jam consuetudinis rite introductae & probatae vim habet. SCHRADER. *de feud. Part. I. Quest. I. num. IX. sequ.* STRVV. *Synt. jur. feud. Cap. I. apb. VII.* HORN. *jurispr. feud. Cap. I. §. XXIV.*

(f) Vtrumque maximam partem ex consuetudinibus medii aevi Germanicis privata auctoritate ab iisdem, quibus specula Saxonicum & Alemannicum, auctoribus collectum est. Lege omnino STRVVII *Hist. jur. Cap. IIX. §. XVI.* THOMASII *Sel. cap. hist. jur. feud. §. XL. sequ.* Quid vero de utriusque in foro auctoritate dicendum sit, de eo longa inter Doctores controversia. Prae ceteris causam contra specula, iisque annexa jura feudalia, peroravit HARPPRECHT *in saepius jam citato Tract. de speculi Suevici & jur. feud. Alem. non usu moderno.* Placet tamen, quae jureconsultos Germaniae omnino decet, eorum sententia, qui, non quidem collectionibus ipsis, bene tamen, quae illis continentur, antiquis Germaniae consuetudinibus, tam quoad feuda imperii quam provincialia, legalem & juri Langobardico praevalentem in foro attribuunt auctoritatem. SCHILT. *in praef. ad jus feud. Alem. §. II. & XIII.* & *in Diss. de Simult. invest. princip. imp. Cap. V.* THOMAS. *in sel. cap. hist. jur. feud. §. LXX. & LXXII.* HORN. *in jurispr. feud. Cap. I. §. XXXI.* SENCKENBERG *in prodrom. jur. feud. Cap. IV. §. XI. & in prim. lin. jur. feud. Cap. IV. §. CI.* Respicias tamen quaeso ad ea, quae monui ad DISTINCT. II. *huj. Cap. not. b.*

(g) JOH. GEORG. KVLPIUS. & III. de GOEBEL *in Diss. de observantia imperiali.* IM. VVEBER *in Diss. inaug. de jure S. R. I. non scripto.* Certe tam in legibus imperii quam actis publicis nihil frequentius, quam ut ad mores continuos inveteratamque consuetudinem fiat provocatio, certissimo indicio, etiam in decidendis controversiis feudalibus illustribus observantiam rite probatam, primum, secundum, ultimum esse.

(h) E quibus, qui principem inter illos locum tenet, laudare satis erit B. ERN. COTHMANN. *Vol. II. Resp. LXXV. num. XXXIV. & Vol. III. Resp. XIIX. num. 1. 7. & 23.* Cui ad latus pono Jctum non minoris apud nos auctoritatis, insignique juris nostri domestici peritia instructum B. MEVIVM, qui pariter illud feudorum Megapolitanorum singulare consuetudini notoriae & extra controversiam positae adscribit in *Consil. XCVI. num. 38.*

(i) Legas modo die von Herzog Ulrich glorn. Und. an einige seiner Ritterschafft ausgestellte Fragen und deren Antwort, einige strittige Fälle des Mecklenburgischen Lehns-Rechts betreffend, apud Clariss. GERDES. in der zweiten Sammlung Mecklenb. Urkunden. *Num. II.* Vbi in responsionibus ad observantiam & usum provincialem saepissime provocari videbis. Testor praeterea sylum solennem Reversalium a DVCIBVS SERENISSIMIS subinde concessorum, in quibus non jus tantum scriptum & privilegia expresse concessa, verum etiam mores antiqui consuetudinesve inclitae ordinibus provincialibus clementissime confirmantur. Attendas quaeso & verba Reversalium JOHANNIS II. & ALBERTI IV, JOHANNIS item de Stargard & HARTICI, filiorum Ulrici, Ducum Mecklenbur-

lenburgicorum de anno 1421. apud GERDES. *loc. cit.* Part. III. num. II. p. 174. Unde my Heren vorbenomt tho Mecklenborg = = schölen und willen alle dese vorbenomede Manne und Stedere = = laten und beholden by aller olden Rechtigkeit, by allene Recht unde Wanheit, dar se mede besetzt, beervet, unde bewedemet sind, unde beseden und hatt heben, van oldinges unde van anbeginn, bei tho diser gegenwardigen tydt und Stunde. & paucis interjectis pag. 176. vortmehr so schölen my Heren van Mecklenborg vorschreven = = de erbenomeden Bürgermeistere = = Manne, Stede unde Inwanere = = by allen eren Rechten = = und allen guden olden Wanheiten = = laten und beholden. Idem reperitur in Reversalibus JOHANNIS & HENRICI Stargardiensium, HENRICI item & JOHANNIS Venedorum, Ducum Mecklenburgicorum de anno 1436. ap. GERDES. *loc. cit.* pag. 180. his verbis: Und willen de vorbenomten alle de Manne, Stedere, Prelaten, = = by allen guden Wanheiten, Besittingen, Freyheiten = = unbeworen, fry und fredsam laten. Item in Reversalibus HENRICI X. Ducis Megapolitani de anno 1471. apud GERDES. *loc. cit.* Part. II. pag. 91. Und willen my desülve unse leve Getrume, alle Manne und Stede = = by Gnaden, Privilegien, olden Wanheiten unde Gerechtigkeiten = = laten unde beholden. Gemina porro sunt, quae leguntur in Reversalibus JOHANNIS ALBERTI & VLRIICI, fratrum, Ducum Megapolitanorum de anno 1572. verbis: daß diese der Landschafft jeh abermahl geleistete freywillige Hülf, ihnen und allen ihren Nachkommen datan, und also an ihren Privilegien, Freyheiten, Gewonheiten, und von uns habenden Revers = = ganz unschädlich und unnachtheilig seyn soll. Quae iisdem verbis repetita & clementissime promissa sunt a fratibus serenissimis, Ducibus JOHANNNE ALBERTO & ADOLPHO FRIDERICO in Reversalibus de anno 1621. Quis denique est, qui gravamina illustris nobilium ordinis, clementissimasque ad ea DVCVM SERENISSIMO. RVM resolutiones, assidua pervolutaverit manu, cui frequentissime ab vtraque parte ad observantiam provincialem facta provocatio non sit testatissima? Testimonium in superfluum denuntio B. TORNOV. *de feud. Megapol. Part. I. pag. 141.* & Generos. Dn. de PREEN in *Diss. de origine ac incrementis jur. & privil. nobil. Meckl. §. VI.*

DISTINCTIO VII.

Inter jus feudale publicum & privatum.

Studii juris civilis vti duae sunt positiones, publicum & privatum; (a) ita nec incommode jus feudale hanc divisionem admittit. Publicum igitur dico quod statum publicum nexumque feudalem dominum inter & vassallum primario concernit; privatum, quod vassallorum jura in feudo, eorumque controversias inter se potissimum de-

terminat. (b) Vfus hujus diftinctionis haud levis, verum dignus eft, qui interpretibus juris feudalis femper ob oculos verferetur. Doctrina enim juris feudalis publici non ex folis juris communis feudalis fontibus petenda, fed ex jure publico ftrictè ita dicto fupplenda eft, ita quidem, vt caufarum feudalium publicarum decifio primario ex jure publico, fecundario ex jure communi feudali defumenda fit. Obfervandum hoc inprimis in Imperio noftro Romano-Germanico, vbi nexus feudalis, tam ille, qui Imperatorem & imperium cum ftatibus imperii quoad feuda immediata, quam ille, qui principes cum vafallis intuitu feudorum provincialium conjunctos tenet, ftatum publicum maximopere tangit. Hinc ftatim apparet, (I.) infignem effe vsum juris publici Germanici tam vniverfalis quam particularis in jure feudali Germanico publico, imo arctiffimum ac plane fororium vtramque difciplinam vnire vinculum, fine ipfius difciplinæ corruptione haud separandum. (II.) Vsum juris feudalis privati tam domeftici Germanici, quam peregrini Langobardici in decidendis caufis feudalibus publicis imprimis quoad feuda imperii effe fubfidiarium magna adhibita cautione ftatuendum, fi non perexiguum vulgari tamen interpretum opinione longe minorem, (III.) interpretes juris feudalis, antiquioris praefertim aevi, vsum hujus diftinctionis negligentes, caufasque feudales Germaniae publicas ex doctrina juris feudalis communis temere ac inconfulto determinantes, haud leviter erraffe, & corruptionis proinde, quae jurisprudentiam nofttram feudalem Germanicam invafit, adeoque turpiter foedavit, auctores ftatoresque extitiffe. (c) Alio fenfu quidem jus feudale in publicum & privatam difpertitus eft TITIVS, (d) publicum dicens, quod naturam feudorum immediatorum imperii tradit: privatam, quod circa feuda mediata provincialia verfatur. At, quod pace viri beati acutiffimi alias ingenii monuerim, non fatis accurate haec dicta videntur. Poffunt enim circa feuda imperii oriri quaefitiones, ad jurisprudentiam principum privatam (e) vti que referendae; circa feuda vero provincialia haud raro lites enafcuntur, ex jure publico particulari vnice determinandae. Eft igitur diftinctio juris feudalis in publicum & privatam vtri que juri, tam illi, quod circa feuda imperii, quam alteri, quod circa feuda provincialia verfatur, communis, nec cum alia juris feudalis Germanici diftinctione, qua in imperiale (Reichs-Lehn-Recht) & pro-

& provinciale (das Lehn-Recht der provincien) dispescitur, permiscenda. (f) Tertiam hujus nostrae distinctionis explicationem suggerit BVRGVNDVS (g) jus feudorum publicum vocans, quod communem & propriam; privatum vero, quod singularem & impropriam feudorum indolem exponit. Verum hanc notionem si admittis, nulla inter jus feudale publicum & generale sive commune, privatum & speciale erit diversitas, adeoque, quae de vsu hujus distinctionis dicenda erunt, jam supra ad DIST. II. *huj. Cap.* exposui.

- (a) Teste VLPIANO in L. I. §. 2. ff. de just. & jur. & JUSTINIANO imperatore in §. 4. *J. eod.*
- (b) De hac juris feudalis divisione prae ceteris solliciti fuere L. B. a LYNCKER in *Anal. ad Struv. Synt. jur. feud. Cap. I. aphor. V.* ERNST. THEOPH. MEIER in *Synt. jur. feud. Proem. ab initio.* CASP. HENR. HORN in *Jurisprud. feud. Cap. I. §. IX.*
- (c) Confer quae adhibita nostra distinctione egregie monuerunt Perillustris a BVNAV in *Exam. Diff. Bucholtz. Cap. I. §. VI.* B. JAC. CARL. SPENER in *teutschen jure publ. Lib. I. Cap. XII. §. XIX. not. a. & §. IX. not. b.* His junge quos supra laudavi ad DIST. II. *huj. cap. not. I.*
- (d) Im teutschen Lehn-Recht Cap. II. §. IV. *sequ.* Quocum convenire videtur SCHILTER in *not. ad Struv. Synt. jur. feud. p. m. s. jus feudale publicum dici posse putans quod de re publica in feudum data agit; privatum, quod de re privata.*
- (e) De qua ex instituto egit PONICKAV in *Diff. de conditione principum imperii privata & B. GRIBNER in Delineat. jurisprud. privatae illustris.*
- (f) Consulatur, quaeso, ipsius TITII *Specim. jur. publ. Lib. II. Cap. IX. & Lib. IV. Cap. IX.*
- (g) Ad consuet. Flandr. p. m. 170.

DISTINCTIO IIX.

Inter antinomias juris feudalis Langobardici in uno, & in diversis textibus occurrentes.

Dari juris feudalis Langobardici antinomias, sive leges sibi invicem adversantes, ipsa ejus lectio docet, proindeque apud omnes in confesso est. (a) De modo tamen ac ratione eas commode conciliandi non satis inter interpretes convenit. Omnium primo separandi sunt casus per distinctionem nostram allatam. Aut enim antinomiae occurrunt in vno; (b) aut in diversis textibus (c) Priori casu quid statuen-

statuendum sit, non vno modo a Doctoribus traditur. Sunt qui eam sententiam praeferendam esse putant, quae primo loco ponitur. (d) Sed cum exempla haud pauca (e) falsum hoc esse evincant, alii in contrarium abeuntes ultimam sententiam praevalere docent. (f) Neutrum horum alii approbantes, eam sententiam eligendam esse censent, quae aequitatis speciem majorem prae se fert, altera rigorem juris nimium sapiente, vel eam, quam ratione meliore feudista munivit. (g) Optima est eorum doctrina, qui primum de conciliatione mediantibus justae interpretationis regulis laborandum esse suadent, etsi haec fieri non possit, eam amplectendam esse sententiam statuunt, quae menti feudistae & analogiae juris feudalis magis convenit, vel vsu est recepta, nullo omnino respectu habito ad ordinem scripturae, an primo an vero secundo loco sit posita. (h) Posteriori casu, si antinomiae in diversis textibus sunt obviae, videndum primo, an vnum capitulum sit ordinarium, alterum extraordinarium (i) quo casu sententia in ordinario posita anteferenda contrariae in extraordinario sedem habenti; (k) an vero vtrumque capitulum sit ordinarium, (l) tum enim conciliatio prius tentanda, (m) quae si commode fieri nequit, ea sententia amplectenda, quae analogiae juris feudalis consentanea, vel vsu approbata. Si nec de hoc constet, causa pro indecisa jure feudali Langobardico habenda, & si ex alio forsan jure (n) decisio peti non potest, definitio a legislatore petenda. (o)

- (a) Evolvas, si placet, HVB. GIPHANII *Antimonias juris feudalis*, & GEORG. BEATI *Antinomiarum feudalium decisiones*.
- (b) e. g. 2. *Feud.* 17. 2. *Feud.* 30. 36. 2. *Feud.* 28. §. *domino guerram etc.* §. *si vassallus.* §. *his consequenter.* cetera.
- (c) v. g. 2. *Feud.* 9. si confers cum textu 2. *Feud.* 73. 2. *Feud.* 26. §. *filiu*, si comparas textum 2. *Feud.* 29.
- (d) E quorum numero allegare sufficiat HARTM. PISTOR. *Part. II. Quaest. XXV. num. XXX.* & *Quaest. XXXII. num. II.* MAVRITII *Diff. de libris jur. com.* §. XXVI. STRVV. *Synt. jur. feud. Cap. I. aph. XVI. num. II.*
- (e) e. g. 2. *Feud.* 17. 34. §. 2. 36.
- (f) LVDVVELL. in *Synops. jur. feud. Cap. I. p. m. 13.* & *Cap. III. p. 161.* VVESSENBEC. *de feud. in proem. num.* alique ab his laudati.
- (g) Instar omnium nobis sit ROSENTHAL *de feudis Cap. VII. concl. XXXV. num. VII.* & *concl. LV. num. X. Cap. X. concl. XLII. num. XXXIX. Cap. XII. concl. XV. num. IV.* magno glossatorum numero stipatus, eoque potius quam rationibus sententiam suam more sibi solenni firmans.

(h) Sic

- (b) Sic prior sententia praevalet in textibus 1. Feud. 9. 2. Feud. 28. §. domino gueram. §. si vasallus. §. his consequenter. 2. Feud. 51. §. 3. ¶ 6. posterior in textibus 2. Feud. 30. 34. §. 1. 36. 41. 1. Feud. 27. Noviores & saniores Jurisconsulti ita sentientes inter alios sunt CARPZOV. *Disp. feud. I. Thes. XXII.* STRYCK. *Exam. jur. feud. Cap. I. Quæst. XXXIII.* COCCEJI *Hypomnem. jur. feud. Tit. I. §. XIV.* SCHILT. *Instit. jur. feud. Cap. 1. §. ult.* Adde ANTON. MONACH. *de recta feud. interpretat. Cap. LVII. Part. I. num. IV. sequ.*
- (i) e. g. 2. Feud. 9. collatum cum 2. Feud. 73.
- (k) Ob ea, quae monui ad DISTINCT. III. *huj. cap.*
- (l) e. c. 2. Feud. 26. §. filii & 2. Feud. 29.
- (m) Dantur enim & antinomiae non vere sed apparenter tales e. g. 1. F. 22. ubi annus & mensis & 2. Feud. 24. pr. ubi annus & dies petendae renovationi investiturae praefigitur. De quorum textuum conciliatione infra ad CAP. XVII. DISTINCT. X. plenius erit agendi locus.
- (n) Allodiali scilicet, cujus usum subsidiarium in determinandis causis feudilibus, positus tamen terminis habilibus, nemo temere negabit. Caveas modo, ne more jurisconsultorum, nimio juris Latialis amore captorum, in jurisprudencia vero domestica hospitem, statim ad jus civile Romanum tanquam ad sacram anchoram confugas, indeque argumenta illa solennia sed satis quandoque inepta & temeraria a liberto ad vasallum, a patrono ad dominum; ab operibus rusticis ad servitia feudalia; ab emphyteusi ad feudum, & quae sunt hujus sarraginis plura a celeberrimo illo locorum topicorum *ὑπερασπισῆν* NIC. EVERHARDO in locis argumentorum legalibus collecta, defumas, decisionem quaestionum feudaliu[m] invita saepius Themide ex illis extorquens. Porius secundum ea quae scripsi ad DISTINCT. II. *huj. Cap. num. V.* leges primo allodiales Langobardorum, ad quas frequens in textibus juris feudalis e. g. 1. Feud. X. II. Feud. XXII. XXXIX. §. non est LIIX. §. I. & II. fit provocatio, consule. His te deficientibus jus allodiale Germanicum excute. Si nec ex eo quaestio feudalis secundum principia domestica determinari possit, tandem ad jus Romanum & Canonicum, in quantum in foris germaniae est receptum, nec juris feudalis analogiae adversatur, tibi pateat recursus. Ita viam recte instruunt HORN. in *jurisprud. feud. Cap. I. §. XL. & XLIX. sequ.* SENCKENBERG in *prim. lin. jur. feud. Cap. IV. §. CV.* Imo ipsum jus naturae idoneam satis determinandae rei feudalis normam suppeditare, solide ac acute, pro eo ac solet, probatum dedit Celler. TREVER in *juris feudalis universalis paedia inserta Parerg.* Götting. Tom. I. Lib. III. sub num. VI.
- (o) HORN. l. c. §. LI. B. BVRCH. GOTH. STRVV. *jurispr. feud. Cap. III. §. ult.*

DISTINCTIO

DISTINCTIO IX.

*Inter interpretationem juris feudalis authenticam,
vsualem, & doctrinalem.*

Ipsam doctrinam de interpretatione juris dubii in genere, variisque ejus speciebus, non hujus esse loci, sed ex praeceptis logicis desumendam ac repetendam, nemo, credo, erit, qui ambigit. (a) Pauca tantum in applicatione ad jus feudale mihi hic monenda erunt. (b) Ante constituendus est casus juris feudalis dubii & incerti, quaestionem obvenientem non satis clare determinantis. Adhibenda igitur interpretatio. Sed quaenam? En usum nostrae distinctionis! omnium primo enim confugiendum ad interpretationem vsualem, & videndum, annon per usum vel consuetudinem explicatio juris dubii sit recepta, cui tum omnino standum. (c) Exempli instar ex jure feudali Langobardico nobis sufficere poterit textus dubius II. FEVD. XXVI. §. *naturales*, qui secundum communiorem usum de legitimatis per rescriptum principis tantummodo intelligendus est. (d) Nec ex jure feudali domestico Megapolitano exempla desunt. Sic inter alia per bene meritos, quibus Serenissimi Duces se feuda nobilia aperta iterum collaturos clementissime promiserunt, (e) etiam non nobiles intelligi, praxis, exemplis compluribus comprobata, docet. (f) Si ex usu determinatio juris dubii desumi non potest, ad interpretationem doctrinalem progrediendum, quae vel declarativa est, uti constat, vel extensiva, vel restrictiva. Jus feudale singulas admittit. Declarativa opus est, si verba ratioque legis conveniunt, de notione vero vocabulorum & textus *συνοψη* in primis laborandum est. (g) Nota est hujus interpretationis regula: verba esse intelligenda secundum substratam materiam. Sic, ne sine exemplo loquar, in materia feudali vox heredis semper in dubio explicanda de heredibus feudalibus habilibus, h. e. masculis & quidem descendantibus. (h) Extensiva interpretatio locum habet, si verba legis angustiora sunt ratione legis, ideoque extensionem ad casus similes admittunt. Hinc regula: ubi eadem est legis ratio, ibi eadem est legis dispositio. Exemplum inter alia subministrat textus I. FEVD. VI. §. 2. ubi disponitur, quod alimenta ex feudo relinquenda sint iis, qui ad feudum successionem sunt inhabiles,

e. g.

e. g. mutis; ex quo Doctores per consequentiam inferunt, ea etiam filiabus vasalli ex feudo esse praestanda, licet de his nihil alias expresse constitutum reperiatur. (i) Simili modo textus II. FEVD. XXIIIX. §. *his consequenter &c.* domino tantum sub certa determinatione fructus ultimi anni adjudicans, ad agnatos quoque extenditur. (k) Ex jure nostro feudali Megapolitano exempli loco esse possunt, quae infra (l) de jure usufructuario, etiam neptibus ex filio competente, item, (m) de successione ascendentium in feuda noviter emta, in medium allaturus sum. Interpretatio restrictiva usum suum exserit, si verba legis ampliora sunt ipsa ratione legis, ideoque restrictionem ad illos solum casus, in quos ratio legis quadrat, desiderant. Constat de hac regula: ubi cessat legis ratio, ibi etiam cessat legis dispositio. Exempli loco assero doctrinam quorundam juris feudalis interpretum, exclusionem feminarum a successione feudali jure communi statutam ad feuda non franca restringendam, ideoque feminas ad successionem in feuda franca admittendas esse, speciose satis statuentium. (n) Inprimis interpretatio haec restrictiva locum sibi vindicat in explicandis vel pactis, investiturae adjectis, vel statutis & consuetudinibus localibus contra jus commune quid indulgentibus, quae semper in dubio stricte interpretanda, nec facile ultra casum expressum extendenda sunt. (o) Exemplum ex jure nostro feudali Megapolitano inter alia praebet jus usufructuarium filiabus nobilibus certo casu in feudo competens, das Erb-Jungfer-Recht. (p) Hoc enim ex fundata satis in jure & praxi Doctorum domesticorum opinione stricte est interpretandum. (q) Ad doctrinalem interpretationem referenda etiam ea erit, quae ex legibus & moribus vicinarum regionum peti solet, quaeque hic in Megapoli omne ferit punctum. (r) Si denique nec vsualis nec doctrinalis interpretatio locum invenit, ad authenticam est deveniendum, & ab eo, qui potestate legislatoria instructus est, explicatio & determinatio juris incerti petenda. Cujus enim est leges ferre, ejus etiam est easdem interpretari. Exemplum suppeditant in nostra Megapoli inter alia textus quidam Reversalium, (s) & ordinationis politicae (t) in quibus quaestiones juris feudalis domesticae adhuc dubiae a Serenissimis legislatoribus plenissime fuere decisae.

- (a) Dilucide fatis eam exposuerunt praeter DD. ad Tit. ff. de just. & jur. B. CASP. HENR. HORN in *praelect. de interpretatione juridica*, & novissime JOH. LAVR. HOLDERRIEDER in *Diss. de principiis interpretationis Legum ad aequatis*.
- (b) Plura pete ex SCHRADERO de feud. Part. I. Quaest. III. & V. HORN *jurisprud. feud. Cap. I. §. XLIII. sequ.* BVRI *Érl. des teutschen LehnX. Part. I. p. 225. sequ.*
- (c) In judicando scilicet & sententias ferendo. Aliter in docendo & consulendo. Sunt enim perquam multae in foro ac judiciis feudalibus receptae opiniones communes, quas justo sub examine revocatas ex male intellecto jure ortas deprehenderis, ideoque veriori nomine errores communes appellaveris. His quidem detegendis ac redarguendis jureconsulti nostri in primis aevi, quibus sanae ac incorruptae jurisprudentiae restitutio curae cordique est, conjunctis quasi viribus operam dant, tollendis tamen iisdem ac extirpandis, quia tam altas in foro radices egerunt, nisi potestate legislatoria summae potestatis adjuti, non sufficiant. Hic verus est tot inter theoriam & praxin confictuum fons & scaturigo, incertaeque jurisprudentiae causa non infima. Qui defectus ut sanentur ac emendantur, inter pia jureconsultorum bonorum omnium est desideria.
- (d) Sed, quae hic monenda erunt, expecta ad CAP. IV. DISTINCT. II.
- (e) In *resolut. ad gravam. polit. III.* Verba Gravaminis sunt: Daß die ausgestorbene Lehne zum Theil nicht wieder conferiret. Resolutionis: Die Wiederconferirung der erlöschten Lehn betreffend, welche sonst nach bekanten LehnRechten Ihre Durchl. als Domino feudi wieder anheim fallen, da zweifeln Ihre Durchl. nicht, daß Derer Hochlöbliche Vorfahren, und Ihre Durchl. selbst, Sich also bezeiget, daß die von Derer getreuen Ritterschafft sich dessen werden danknehmig zu erinnern haben, wollen auch hinführo Sich also gegen dieselbe bezeigen, daß die meriten getreuer Landes Patrioten unvergessen bleiben sollen; jedoch können Ihre Durchl. sich hierina nicht vorschreiben lassen.
- (f) Quamvis non negem, exempla haec tantum non omnia esse recentioris aevi, illustremque nobilitatem ordinem hisce factis, tanquam vetustae hujus provinciae, imo totius Germaniae, consuetudini repugnantibus, nunquam non contradixisse. Plura hanc in rem scripturus sum ad CAP. VI. DISTINCT. VI.
- (g) Et hic quidem, praesertim si genus dicendi in medio aevo usitatum probe cognoscere velis, maximopere conducunt scriptores Glossariorum DV FRESNE, SPELMANN, LINDENBROG, SCHILTER, aliique, nec non linguae nostrae Teutonicae, ejusque nativae indolis ac mutationis variae interior cognitio. Legas, quaeso B. JOH. SAL. BRUNQVELL. *Progr. de usu linguae germanicae veteris in studio juris feudal. Langub.* LEIBNITII, item EC-CARDI & VVACHERI scripta Etymologica.
- (h) I. FEVD. XIII. §. *exi clientulas.* II. FEVD. XXXIV. §. II. *verb. profecto.* GAIL. *Lib. II. Observ. CLIV. num. XX. & XXI.* MYNSINGER *Cent. V. observ. LXXII. num. VI.* COTHMANN. *Vol. I. Resp. IX. num. CXXXII sequ.*
- RVDIN.

RVDINGER. *obs. jur. cameral. obs.* XXV. num. III. MOSERS Reichshoff's
Xabts Process. Part. III. Cap. III. §. XXIII.

- (i) Confer dicenda ad CAP. XXI. DISTINCT. III.
- (k) Ad CAP. XV. DISTINCT. IV.
- (l) Ad CAP. XV. DISTINCT. *ult.*
- (m) Ad CAP. XVI. DISTINCT. I.
- (n) Sedes hujus materiae erit in CAP. IV. DISTINCT. XII.
- (o) II. FEVD. II. §. *fin.* *Illustr. BOEHMER Vol. I. Part. II. Consil. CXXXIII. n. XXIII. HORN. jurisprud. feudal. Cap. III. §. VI. Adde dicenda ad CAP. II. DISTINCT. I. num. III. not. i. & CAP. III. DISTINCT. I. num. I.*
- (p) De quo agendi locus erit ad CAP. XV. DISTINCT. IV.
- (q) Confer NOTAS *ad Project. des Mecklenb. Lehn R. Tit. VII. Art. XIX. TORNOV. de feud. Mecklenb. Part. I. p. 218. §. 29. ENGELBRECHT Diff. de singul. feud. Mecklenb. jur. Sect. II. §. XXIII.*
- (r) Leges enim & consuetudines feudales vicinac Pomeraniae citerioris, quia cum nostris Megapolitanis in plerisque capitibus apprime conveniunt, solennis est & positis terminis habilibus satis justa ab his ad illas, & vice versa, Doctorum argumentatio. Evolve MEV. *Consil. XLIV. num. CXXIX. TORNOV. loc. cit. p. 161. §. XIX.*
- (s) De anno 1621. §. 27. sequi verba initialia sunt: Weil auch zum 27ten wegen der Erbjungfrauen, und wie weit sich derselben erlangtes Privilegium erstrecket, eine Zeitlang viel Streit und Zerung fůrgangen, als haben wir auf unser getreuen Ritterschaft selbst eigen unterthániges Gutachten, die Sachen dahin verabscheidet ic.
- (t) De anno 1572. Tit. von Erbschaften. §. Als sich auch offermahls in unsern Landen Zerungen über den Wiederfall der Besserung = = zutragen. Damit nun hinfůhro alle Unrichtigkeit in sollichen Fállen aufgehoben sey. So ordnen wir ic.

DE NATVRA AC DEFINITIONE FEVDI.

DISTINCTIO I.

Inter feudi essentialia, naturalia, & accidentalia.

Tria haec, sicuti in omni generis contractibus, ita & in contractu feudali bene ab invicem separanda sunt. Essentialia feudi dicuntur, quae ipsam feudi naturam ac formam constituunt, ideoque hac salva abesse vel mutari non possunt; quorsum refero haec tria: concessio domini utilis, rei alicujus immobilis, aut aequipollentis sub lege fidelitatis. (a) Naturalia sunt, quae ex praescripto legum & consuetudinum feudalium regulariter feudo inesse solent, salva tamen feudi essentia pactis mutari possunt. Sic ex juri feudali communi tam Langobardico quam Germanico huc pertinent: juramenti fidelitatis praestatio, masculorum exclusio feminis successio, alienationis liberae denegatio, servitorum praestatio, reliqua. Pro diversitate tamen juris feudalis particularis naturalia feudi admodum variant. (b) Accidentalium sunt, quae ex sola contrahentium voluntate per pacta adjiciuntur, feudi naturam vel augmenta vel minuentia, e.g. de certo aliquo servitio praeter ordinaria a vasallo praestando, de feminarum successione, de servitorum remissione, & quae sunt ejusmodi sexcenta alia. (c) Usus hujus distinctionis maximum esse, facile apparet (I.) Essentialia enim constituunt feudum in genere, ita definiendum, quod sit contractus de rei alicujus immobilis dominio utili, retento dominio directo, in alterum sub lege fidelitatis mutuae transferendo. (d) Naturalia faciunt feudum proprium, ita describendum, quod sit feudum, cui omnia feudi essentialia & naturalia salva, & nihil praeter ea per pactum est adjectum. (e) Accidentalium efficiunt feudum improprium, cujus ea proinde definitio, quod sit feudum, cui naturalia quaedam pactis contrahentium adempta sunt, aut cui salvis essentialibus & naturalibus aliquid insoliti per pacta contrahentium est adjectum. (f) (II.) Essentialia ita necessario ad constituendum feudum requiruntur, ut abesse vel per pactum mutari non possint; sed si hoc factum, res in alium contractum degenerat, feudo quidem

quidem quodammodo similem, non tamen feudalem dicendum. (g) Naturalia adesse quidem solent, imo & regulariter adsunt, per pacta tamen contrahentium mutari ac tolli possunt, ita vt feudi nihilominus essentia salva maneat, & contractus non alius quam feudalis dici possit. Hinc statim apparet, feudum improprium retinere nomen & indolem feudi, licet qualitatem assumerit, a regula omnino declinantem. (h) Accidentalibus denique adesse quidem possunt, sed unice ex contrahentium voluntate existentiam suam habent, ita vt feudo non insint, nisi expresse adjecta; vnde regula: pacta dant legem contractui. (III.) Essentialia, quia necessario ad naturam feudi requiruntur, non demum praesumuntur, nec probatione indigent, sed per se contractui feudali insint, & qui contrarium probat, simul evincit, contractum non esse feudalem. Naturalia, qui a regulariter adsunt, praesumptionem pro se habent, nec indigent probatione, admittunt tamen probationem in contrarium de ipsorum mutatione, per pactum salva feudi substantia facta (i) Accidentalibus, quia vnice a pactis dependent, non praesumuntur, sed qui in eis se fundat, illi etiam necessitas probandi incumbit. (k)

(a) Haud obscure haec continentur in definitione feudi, quam suppeditat textus II. FEVD. XXIII. *circ. fin. verbis*: Hujus autem generis species quaedam est beneficium illud, quod ex benevolentia ita datur alicui, vt *proprietas quidem rei immobilis beneficiatae penes dantem remaneat, ususfructus vero illius rei ita ad accipientem transeat*, vt ad eum, heredesque suos masculos sive feminas (si de his nominatim dictum sit) in perpetuum pertineat: *ad hoc vt ille & sui heredes fideliter domino seruiant &c.* Essentialia haec feudorum ex prima eorum constitutione & qualitate originaria, quam a primis inde initiis a reliquis omnibus contractibus diversam ac separatam habuisse leges & historia testantur, sunt derivanda. Nec vllam vnquam hae qualitates per leges vel mores mutationem passae sunt, sed ad hodiernum vsque diem omne jus circa feuda constitutum, tam commune quam particulare, in iis definiendis ac stabiliendis mirifice consentit. Cave tamen offendaris, me inter essentialia feudi referre, ut in re immobili constituitur, cum tamen tot exempla feudorum, in re mobili e. g. pecunia &c. constitutorum, tam antiquo quam recentiore aevo in medium proissent, quibus commoti interpretes juris feudalis non infimi subsellii hanc feudi qualitatem ex numero essentialium expungere satius duxerunt. Cogites enim, me potissimum in explicanda natura feudorum, in sensu specialiori ita dictorum, pro instituti mei legibus versari, uti jam monui ad CAP. *praec. DISTINCT. I. not. a.* Reliqua quae pro defendenda mea sententia afferri posse opinor, expectata ad CAP. IV. *DISTINCT. X. & CAP. IIX. DISTINCT. I.*

- (b) Quae enim ex praescripto juris communis feudalis inter naturalia feudi referri debent, non vbiq̄ue locorum hunc in censum veniunt, sed saepissime in his vel illis regionibus qualitates eis, quas jus commune feudale praescribit, e diametro contrariae feudis jure ordinario adhaerent, e. g. vt feminae possint succedere, vt feuda absq̄ue consensu domini possint alienari, oppignorari, &c. Naturalia igitur feudorum ex jure circa ea recepto vnice determinationem suam accipiunt, quod cum pro varietate locorum & temporum variat, certae quoque vniversales ac perpetuae de iis regulae tradi non possunt. Profecto non pauca, quae hodie ex praescripto jurium feudalium pro naturalibus feudi habentur, olim & a primis feudorum initiis incognita fuisse, successuque demum temporis, novis subinde ortis juribus ac consuetudinibus feudalibus, originem sumisise, historia feudorum & juris feudalis satis docet, hic vero longius persequi meum non fert institutum.
- (c) Vnicum igitur accidentalium feudi fundamentum est pactum dominum inter & vasallum litteris investiturae adjectum. Per quod cum duo stipulari contrahentes possint; vel vt salvis feudi essentialibus & naturalibus omnibus vasallus ad praestandum aliquid teneatur, ad quod alias ex praescripto juris communis & particularis non est obligatus, vel vt in feudi naturalibus, tam illis, quae jus commune, quam quae jus particulare praescribit, aliquid immutetur, hinc bini accidentalium ex vnico fonte rivuli innumeras fere eorum species producentes. Exempla vtriusque generis continet textus. II. FEVD. II. §. 2.
- (d) Confer DISTINCT. seq. & CAP. praec. DISTINCT. I.
- (e) CAP. seq. DISTINCT. I.
- (f) CAP. seq. DISTINCT. I. & II.
- (g) Hinc tot species contractuum cum feudo analogiam quandam habentium, ideoque antiquitus communi nomine *Lehn* vel *Feoda* vocari solitorum, quos tamen a feudo, in sensu specialiore accepto, quanta maxima cura potes fecernas, supra jam monui ad CAP. I. DISTINCT. I. *not. b.* *Emphyteusis* inprimis ac census olim feudi nomine venere. Hinc vocabula ipsis cum feudo communia: *Erbzinslehn*, *Zinslehn*, *Lehn auflassen*, *Lehn-Waare* &c. digna sunt verba transactionis veteris inter Alphonsum comitem Tolosanum, & Abbatem Moysiensem iuitae, quae huc transcribantur. Sunt autem haec: *Item fuit actum, quod feodarii nostri, & monasterii nostri, si quaestio sit feudalis, proprie sumto vocabulo, cum ad dominum feodi quaestio pertineat, non compellantur coram alio iudice litigare: Si autem sit de rebus emphyteuticis, seu censualibus, quae ab aliquibus abusive feoda dicuntur, servetur consuetudo loci.* Conservavit nobis ea M. ANT. DOMINICVS de praerog. *allod.* Cap. XVI. §. IX. Nec aliud quidquam per servile feudum in privilegio Ludovici Pii Imperatoris, monasterio Ebersheimensi anno 824. concessio, cuius haec inter alia verba: *Vt nec praesens Abbas - - - praesumat, quicquam jure proprietatis alicubi transfundere, vel jure hereditatis alicui concedere. Sed si utilitas monasterii sic exposcit, mancipiis ecclesiae servili tantum feodo concedatur &c.* quam *emphyteusin* aut censum intelligi posse contextus hujus diplomatis, quod exhibet SCHILT. ad *Diss. de Curis domi-*

*dominicalibus in Com. ad jus feud. Alem. p. m. 304. satis docet. Imo, quod singulare, omnes possessiones fundo terrae inhaerentes feoda vulgariter nuncupari testatur CODEX LL. NORMANNICARVM Part. II. Cap. XXI. §. II. ap. III. a LVDVVIG in Reliqu. MS&C. Tom. VII. p. 307. Sed satis de hoc, ne nimis longus sim. Quasdam jurium ejusmodi feudo vicinorum species exhibet JVS FEVD. SAX. Cap. LX. seqq. ex edit. Schilt. ALEMANN. Cap. CVII. §. fin. & Cap. CIX. seqq. ibique SCHILT. in Comment. Omnium vero ac singulorum recensionem quis hic a me expectabit? Cujus ea nosse interest, adeat modo laudati a LVDVVIG *jus clientel. German. Sect. II. & III. FLEISCHER Instit. jur. feud. Cap. III. §. X. sequ. & qui ceterorum superavit industriam BVRI in der Erläut. des teutsch. LehnX. Part. I. p. 689. sequ.**

- (b) Vera igitur est doctrina juris Langobardici in textu II. *Feud. XLIX.* ita statuentis: *Sed qualitercunque ei datum fuerit, sive ad proprium, sive ad libellum, licet propriam feudi naturam non habeat, jure tamen feudi censetur: ut ex his causis ipsum amittat, quibus & verum feudum.*
- (i) Modo notes, hanc mutationem strictae esse interpretationis, ita vt vno mutato, alterum tamen mutatum non censeatur: semper enim in dubio firma manet praesumptio, contrahentes ad jus commune sese conformasse. Evolve textus II. *Feud. XXVI. §. feudum. II. Feud. XLIX.* Repete quoque, quae de interpretatione restrictiva scripsi supra ad CAP. *praeced. DISTINCT. ult.*
- (k) Exemplum habes in textu II. *Feud. II. §. 2.* Plura de hac nostra distinctione dabit VVVRMSER. *de feud. improp. Class. I. Sect. III. seqq.* EYBEN. *in Elect. feud. Cap. XI. §. I. sequ.* STRVV. *Syntagm. jur. feud. Cap. II. aph. IV. seq.* BEYER. *Delineat. jur. feud. Cap. I. pos. XI. seqq.* & qui omnium accuratissime eam persecutus est THOMASIVS *in Dissert. de feud. oblat. Cap. I. §. XXXIV. sequ.* Aliam quidem ejus explicationem suggerit TITIVS *in teutsch. LehnX. Cap. V. §. II. sequ. item §. L. sequ.* & qui illum secutus est CELEB. GEBAVER *in not. ad Schilt. Instit. jur. feud. Cap. III. §. IIX. Lit. b.* Verum an haec rectior, ideoque communiori ac simpliciori juris feudalis interpretum doctrinae, a me hactenus expositae, praeferrere mereatur, apud alios judicium esto, mihi, summa horum virorum merita exquisitissimamque doctrinam maximo-pere suspicienti, determinare nefas erit. Non tamen omni fundamento destituta videntur, quae contra monuit Clariss. BVRI *in der Erläut. des teutsch. LehnX. Part. I. p. 1369. sequ.*

DISTINCTIO II.

Inter feudum, quatenus pro contractu feudali, vel pro jure in re feudali, vel pro ipsa re feudali accipitur.

Miraberis forte, nec immerito, interpretes juris feudalis in definitione feudo tantopere variare, ita vt si numerum definitionum inire

inire velis, ipsam Doctorum gregem in numerato habere necesse habeas. Quot enim Doctores, tot definitiones esse, haud contra veritatem dixeris. Haerebit igitur aqua, & in dubio eris constitutus, quaenam harum definitionum ceteris sit praestantior accuratiorve, adeoque digna, ut omnibus a te anteferatur. (a) Sed desine mirari. Quot enim capita, tot sensus esse, quis quaeso est, quem fugiat? Nota praeterea triplicem potissimum notionem vocis feudi. Sumitur enim (l.) pro contractu feudali (b) (II.) pro ipsa re feudali, (c) (III.) pro jure, quod ex contractu in re feudali oritur, tam ex parte domini, (d) quam ex parte vasalli. (e) Vfus hujus observationis is est, quod variantes Doctorum de definiendo feudo opiniones ad tres potissimum classes redigere & mediante nostra distinctione facili negotio inter se conciliare possis. Qui enim feudum definiunt, quod sit concessio domini utilis in re immobili alicui sub lege fidelitatis facta, (f) pro ipso contractu, per quem feudum constituitur, illud accipiunt. Qui feudum dicunt jus in re aliena immobili plenissime utenda fruenda, alicui ex benevolentia domini sub conditione mutuae fidelitatis concessum, (g) pro jure in re feudali vasallo competente illud accipiunt. Qui feudum denique describunt, quod sit res immobilis cum jure domini utilis alicui sub lege fidelitatis concessa & tradita, (h) de ipsa re in feudum data illud intelligunt. Vides igitur verum inter juris feudalis interpretes, varie licet feudum definientes, non esse dissensum, sed & hic locum habere πολυδρόλλητον istud: in verbis simus faciles, modo conveniamus in re. Quaelibet enim definitio definitio suo adaequata, ideoque neutra illarum simpliciter alteri praeferenda, sed cuilibet liberum est, quam ex hisce eligere velit, conceptui suo magis adcommodatam. (i)

- (a) Varias variorum feudi definitiones si nosse cupias, evolve a LVDVVIG *jus clientel. Germ. Sect. I. Cap. IV. & Sect. II. Cap. I. §. III. sequ.* BVRI *Erklärung des teutsch. LehnX. Part. I. p. 1321. seqq.* SENCKENBERG. *prim. lin. jar. feud. Cap. VII. §. CXL. seqq.* qui data opera eas colligere, recensere, sub examen revocare, dijudicare, fluctusque hos in simpulo motos componere fategerunt.
- (b) Hinc per feudum aliquem investire dicitur in textibus I. FEVD. XXIIX. II. FEVD. III. *pr.* II. FEVD. IX. *pr.* II. FEVD. XX.
- (c) Huc pertinent locutiones: de feudo investire, feudum tradere, possidere, melius, deterius reddere, alienare. oppignorare &c. Vide textus. I. FEVD. IV. *pr.* II. FEVD.

II. FEVD. IIX. II. FEVD. XXII. XXV. XXVI. §. I. II. FEVD. XXIIIX.
 §. *si vasallus*. II. FEVD. XXXIII. Reliqui.

- (d) Hoc sensu dominus dicitur feudum alienare non posse absque consensu vasalli in textibus II. FEVD. IX. §. *fin.* II. FEVD. XXXIV. §. I. II. FEVD. LV. §. I. *in fin.*
- (e) Inde regula: vasallum sine investitura vel successione feudum non posse acquirere I. FEVD. XXV. *pr.* II. FEVD. I. §. *ult.* II. FEVD. XXXIII. *pr.*
- (f) Sat multi interpretum sunt, quibus haec definitio placuit. Sufficiat ex eorum numero citasse MOLINAEVM *ad Consuet. Paris. Tit. I. §. CIX. p. 27.* ZASIVM *de feud. Part. I. num. III.* GVIL. FORNER. *de feud. Cap. III.* CRAGIVM *de feud. Lib. I. Tit. IX. §. V.* SCHRADER. *de feud. Part. II. Cap. II. §. I.* FLEISCHER. *Instit. jur. feud. Cap. III. §. III.*
- (g) Haec definitio omnium frequentissime occurrit, insignioris doctrinae & auctoritatis viris fere omnibus approbata. Sic vsi sunt ea inter reliquos CVJAC. *in prolegom. ad Consuet. feud.* ANTON. *Disput. feud. I. Thes. II.* STRVV. *Synt. jur. feud. Cap. II. Aph. III.* SRYCK. *Exam. jur. feud. Cap. II. quaest. XI.* SCHILT. *Instit. jur. feud. Cap. I. §. V.* EYBEN, THOMASIVS, TITIVS, HORN, ceteri.
- (h) Rarius hac definitione vsi sunt iureconsulti. Placuit ea tamen FRANC. DVA-RENO *in Comment. ad Consuet. feud. Cap. II. num. I.* ANTON. CONT. *in method. feud. Cap. II.* & forte adhuc pluribus, quos tamen data opera perquirere ac recensere, cujus quaeso foret vtilitatis?
- (i) Definitionem feudi, quam jus ipsum feudale Langobardicum suppeditat, continet textus II. FEVD. XXIII. *in fin.* cujus verba jam exscripsimus ad DISTINCT. *praec. not. a.* Lubet hic addere descriptionem feudi, quam exhibet GLOSSA ad JVS SAXONICVM, *Lib. II. Art. LIX.* Lehn ist Gut oder Güldt, so von des Reichs oder der Herren eigen gestelt, und von denselben der Ritterschafft geliehen wird, ihres Standes oder Würdigkeit halber. Von denselben müssen sie denn ihrer Pflicht nach dienen, denn es nichts anders ist als ein Soldt, man wolle sie es dem aus Genaden erlassen.

DISTINCTIO III.

Inter vsumfructum Romanum & Germanicum.

Satis celebris est feudi definitio, quam exhibet textus II. FEVD. XXIII. *circ. fin.* cujus haec inter alia leguntur verba: *vt proprietatis quidem rei immobilis beneficiatae penes dantem remaneat; vsufructus vero illius rei ita ad accipientem transeat &c.* occasionem haec verba dedere vexatissimae illius inter Doctores, quaestionis an feudum, sumto scilicet hoc vocabulo pro jure, vasallo in feudo competente, per vsumfructum commode satis ac adaequate definiri possit? Potior interpretum pars illam negat, ad insignem, quae vsumfructum inter & feudum ex jure feudali constat, differentiam, fidenter satis provocans. (a) Alii contra, auctoritate textus laudati confisi, illam affirmant, (b) sed non vno modo sententiam hanc suam firmare ac interpretari allaborant. Alii adhibita inepta illa inter vsumfructum proprie

proprie & improprie talem distinctione rem componere satagunt. (c) Alii, quasi magis recte, adjecta voci vsusfructus particula *quidam* rem acu tetigisse sibi visi sunt. (d) Alii denique vocabulo vsusfructus comites dederunt adjectiva: *feudalis qualificati*, per haec ejus notionem satis determinari putantes. (e) Sed quantum mihi videtur, tota haec quanta quanta inter Doctores lis mediante nostra distinctione optimo facillimoque negotio componi poterit. Vsumfructum Romanum a Germanico multis parasangis distare jam ab aliis traditum est, nec vtriusque indolis explicationem hic repetere meum fert institutum. (f) Hoc tantum monere, e re erit. Si vsusfructum Romanum prae oculis habes, jus vasalli in feudo vsusfructuarium dici non potest. Pinguiora enim longe jura sunt vasalli in feudo, quam vsusfructuarii in re vsusfructuaria. (g) Recte igitur sentiunt, qui feudum per vsusfructum, Romanum videlicet, definiri non posse statuunt. Sin vero vsusfructum Germanicum intelligis, certe non injurius es in vasallum, hunc illi tribuens. Aequipollet enim dominio vtili, quod stylo noviore jureconfulti vasallo tribuere solent. (h) Non vituperanda, igitur est eorum sententia, qui feudum per vsusfructum, Germanicum scilicet, commode satis & adaequate describi posse defendunt. (i)

- (a) Differentias inter vsusfructum & feudum apud singulos fere juris feudalis interpretes invenire poteris. Sufficiet igitur commendasse RITTERSHVS. *Partit. jur. feud. Lib. I. Cap. II. Quaest. IV.* CRAGIVM *de feud. Lib. I. Tit. IX. §. XV.* STRVV. *Synt. jur. feud. Cap. II. Aph. III. num. III.* STRYCK. *Exam. jur. feud. Cap. II. Quaest. XIV.* ibique VVINTZIGER *in annotat.*
- (b) CVJAC. *in Comment. ad I. Feud. V.* HOTOMANN. *Disput. Feud. Cap. IV.* JOH. COEPPEN. *Obs. Feud. I. num. XIX.* SCHONER. *Disp. Feud. I. Thes. I.* GOEDD. *Disp. Feud. I. Thes. III.* ERIC. MAVRIT. *Pos. jur. feud. controuv. Dec. I. §. I. seqq.* STRVV. *jurispr. feud. Cap. II. §. II.* ENGAV. *Elem. jur. Germ. civil. Lib. II. Tit. IV. §. LXXIII. edit. prior.*
- (c) Non plane alienus ab hac sententia est lumen illud ac decus jureconsultorum. B. STRYCK. *loc. jam jam citat. Quaest. XIII.* cui adjungere liceat GAIL. *Lib. II. obs. CLV. num. III. & V.*
- (d) Muniti auctoritate Justiniani Imperatoris, vel potius Triboniani, legatum describentis per donationem quandam in §. I. *7. de legat.* Ex horum classe sunt VVLTEJ. *de feud. Lib. I. Cap. II. num. IX.* VVVRMSER. *de feud. improp. Class. I. Sect. II. num. I. & V.* LVDVVELL. *Synops. jur. feud. Cap. II. p. m. 27. ceteri.*
- (e) MAVRIT. *loc. cit. §. III.* SCHILT. *Instit. jur. feud. Cap. III. §. IV.* & qui novissimis temporibus vocem *dominii vtilis* ex doctrina feudali plane proscribere, ejusque in locum vocabulum *vsusfructus qualificati*, vel *dominii utilitatis* sufficere magno molimine conatus est Clariss. SENCKENBERG. *in prim. lin. jur.*

jur. feud. Cap. VII. §. CXLII. seqq. & in praeluf. ad textum 2. Feud. 28. §. his consequenter &c. inserta Meditar. fascicul. II. num. I. ipse tamen suscepto viz bello iterum receptui canens in Praefat. ad prim. lin. j. f. §. IIX.

f) Naturam usufructus Romani exponunt interpretes juris civilis ad *Tit. ff. de usufruct. seqq.* prae ceteris commendari meretur GALVANVS *de usufructu.* Germanici indolem tradiderunt, qui jura Germanica sepulta fere & extincta ab oblivione & interitu vindicarunt SCHILT. *in Prax. jur. Rom. Exerc. XVII. thes. XV. sequ.* BERGER *in Delineat. jur. Germ. Lib. II. Cap. X. & ille jureconsultorum Χρυσόστομος Illustr. HEINECC. in Elem. jur. Germ. Part. I. Lib. II. §. XXXIII. & XXXVII. sequ.*

(g) Respice ad *not. a.* & quos ibi Doctores laudavi, si placet, evolve.

(h) Confer dicenda ad CAP. XIII. DISTINCT. I.

(i) Consentiant mecum EYBEN. *in Elect. feud. Cap. XI. §. VII. THOMAS. in Diss. de origin. feud. §. I. not. e. & in not. ad Huber de jure civit. Lib. II. Sect. V. Cap. I. §. I. BEYER. in Delineat. jur. feud. Cap. I. pos. VI.* Imo in diplomatis medii aevi passim occurrunt formulae: *beneficiare* (id est infundare) *usufructuario: beneficium* sive feudum *usufructuare: usufructuario ordine in beneficium* (feudum) *tenere: ad beneficium conferre usufructuario jure excolendum.* Exempli loco esse potest Diploma Ottonis III. Imperatoris, quod exhibet AVB. MIRAEVS *in Codic. donat. piar. Cap. XLII. p. 140. ad ann. 985.* cujus haec verba: *Fideli nostro Theodorico, comiti Hollandiae, quicquid nostro concessu hactenus in beneficium tenuit inter duo flumina, quae vocantur Leone & Hsila in proprium dedimus cum omnibus quae in beneficio, regio concessa, per fructuarium usum ante hac possedit.* Fide haec scribo Illustr. a LVDEVVIG *in Jur. clientel. Germ. Sect. II. Cap. II. §. II. not. 6.*

DISTINCTIO IV.

Inter feudum & allodium.

Feudo opponitur allodium, cujus vocis varii in Legibus & diplomatis medii aevi occurrunt significatus, sedulo omnino ad rite intelligenda antiquioris seculi monumenta, debiteque separandam feudi ab allodio naturam, tibi notandi. Potiores tantum tangam. Denotat enim (I.) in sensu latiori omnia illa bona, quae non sunt feudalia, h. e. quae non sub nexu fidelitatis vassallitione, sed alio quocunque titulo tenentur (a) (II.) in sensu strictiore ea tantum bona, quae in pleno alicujus sunt dominio, (b) (III.) in sensu strictissimo bona immobilia, hereditario jure a parentibus accepta. (c) Hodie si feudo allodium contradistinguimus, vocem allodii in priori significato accipimus, quem & me in hac distinctione ob oculos habuisse, quilibet facile animadvertit. Synonyma allodii in veteribus monumentis occurrunt varia. Notiora sunt, feudum solare, Germ. *Sonnen-Lehen*, quod a nemine nisi Deo, sive sole, secundum phrasin gentili-

tiam, recognoscitur; (d) hereditas; patrimonium, proprietas. (e) Germani dicunt Erb; und eigenthümliches Gut. Vsum distinctionis nostrae satis probant insignes, quae feudum inter & allodium & olim & nostris temporibus, praesertim ratione successionis & facultatis de eo disponendi, intercedunt differentiae. Sed eas hic jam exponere nimis longum & ab instituto alienum erit. Brevem enim totius juris feudalis delineationem exhiberem necesse esset, si omnia, quae inter feudum & allodium interfunt discrimina ordine recensere vellem. (f) Sufficit mihi illum solum hujus distinctionis vsum allegasse, qui ad praeliminarem de feudis tractationem proprie spectare videtur. Digitum intendo in regulam a Doctoribus, materiam de praesumptionibus feudalibus explicantibus, tradi solitam. Illam scilicet, quod bona in dubio praesumantur allodialia magis quam feudalia. In veritatem hujus regulae multis inquirere, rationesque, quibus superstructa est, sub examen revocare, supervacaneum erit. De illa enim in thesi qui dubitaret, neminem adhuc reperire licuit. Has vero juris feudalis interpretes tantum non omnes largo numero suppeditant, quorsum igitur eas quaerentem jure ablegare licebit. (g) Effectus tamen hujus regulae, qui existente casu successionis dubiae, & possessionis inde controversae, praesertim in ardua illa ac illustri causa separationis feudi ab allodio, sese exferit, dignus est, quem hic paucis exponam. Qui enim allodiam rei qualitatem esse asserit, quoniam vi regulae praedictae praesumptionem pro se militantem habet, ab onere probandi liberatur, in possessione, si in ea jam est constitutus, confirmatur, sin minus, jus possidendi ei adjudicatur. Contra, qui feudalitatem rei pro se allegat, & onere probandi gravatur & commodo possessionis privatur. Jam pone casus, in quibus lis de qualitate rei, vtrum allodialis ea sit, an vero feudalis, oriri potest. Tres sunt potissimum. Vel enim controversia agitur inter dominum directum & successores ultimo defuncti vasalli allodiales; vel inter heredes vasalli allodiales & feudales; vel inter heredis vasalli allodiales & eos, qui a domino expectativam acquisiverunt. In priori casu dominus affirmat praedium esse feudale, filiae vero aut agnati, a primo praetenso vasallo non descendentes, dicunt esse allodiale. In altero casu heredes allodiales qualitatem bonorum allodiam esse contendunt, agnati vero se fundant in feudali. In tertio casu is, cui expectativa est concessa, ad feudalitatem provocat, filiae vel ceteri heredes allodiales ad allodialitatem. Cui jam singulis hisce casibus probatio injungenda, vel non; cui possessio adjudicanda vel non, ex modo dictis

dictis facile patebit. (b) Exceptionem regulæ nostræ Doctores hanc vulgo constituunt, nisi conjecturæ ad sint in contrarium, rem potius feudalem esse probantes, & quidem evidenter. Sed quænam conjecturæ evidentes dici possint, cum certis regulis determinari nequit, arbitrio iudicis, ex rerum circumstantiis iudicium prudenter ferentis, tota res erit relinquenda. Adde, quod exceptio hæc jam tacite in ipsa regula contineatur. Si enim circumstantiæ contrarium evincentes ad sint, omnis præsumptionis vis per se concidit. Tantum de thesi. Progrediamur ad hypothesin sive ad applicationem hæcenus dictorum ad feuda tam imperii quam provincialia. Quod ad hæc quidem attinet, regulam supra expositam omnino locum habere, inter Doctores fere convenit, (i) & jure quidem optimo maximo, si Germaniam nostram olim totam allodiam, successu tantum temporis sensim sensimque in feudalem maximam partem versam esse, ex historia edoctus cogites. Intuitu vero feudorum imperii, in primis majorum, res non adeo certa. Potius, annon præsumptio juris communis horum respectu invertenda, & magis pro qualitate feudali, quam allodiali, præsumendum sit, in illustribus illis recentiore ævo de successione Aurelianensi & Limburgensi agitata controversiis, magno argumentorum apparatu in utramque partem disputatum est. (k)

(a) Ita ut non solum bona, quæ pleno dominio quis tenet, sed etiam quæ minus pleno, e. g. emphyteutica, non solum quæ a præstationibus omnibus libera, sed etiam quæ iis obnoxia e. g. censitica, non hereditaria solum, sed etiam acquisita, ejus nomine veniant. Hinc generalis illa bonorum in antiquis monumentis solennis distinctio in feudalia & allodialia. **BERTOLDVS CONSTANTIENSIS** in *append. ad Hermann. ad ann. 1080. p. 362. ap. Vyslif.* de morte Ottonis Comitis ita narrat: *Milites quoque ejus opes ipsius diripuerunt, & tam allodium ejus, quam feodum non heredes ejus sed extranei possederunt.* **CAPITVL. CAR. M. ad ann. 806. Cap. XIX.** *si deo donante super se & suam familiam, aut in beneficio aut in alode annonam habuerit.* *Decret. Imper. ap. BALVTZ. Tom. I. p. 629. & GEORGISCH. in Corp. Jur. Germ. antiqu. p. 870.* *Deinde in nostro regno beneficium non habeat, & alodes ejus in bannum mittatur.* Sive in bona propria & fiscalia **Du FRESNE** *Gloss. voc. Fiscus. MARCVLF. in Formul. L. 1. C. 2.* *Dum ille Episcopus monasterium in pago illo aut super sua proprietate, aut super fisco noscitur aedificasse &c.* **BIGNONII** ad hunc locum verba ap. **BALVTZ. Tom. II. pag. 875.** digna sunt, quæ hic exscribantur: *His verbis notatur maxima rerum divisio eo seculo recepta. Omnia namque prædia aut propria erant, aut fiscalia. Propria seu proprietates dicebantur, quæ nullius juri obnoxia erant, sed optimo maximo jure possidebantur, ideoque ad heredes transibant. Fiscalia vero beneficia sive fisci vocabantur, quæ a rege ut plurimum, posteaque ab aliis ita concedebantur, ut certis legibus servitiisque obnoxia cum vita accipientis finirentur.* Germanice in *Lehn und Erbe*, unde & heredes distinguuntur in *LehnErben* und *LandErben.* **JVS. PROV. SAX. Lib. I. Art. IV. edit. Zöbel.** *Auf alhuviel und Gezwerg, und der gleichen*

gleichen untüchtige Leut stirbet weder **Lehn** noch **Erbe**. = Wird auch ein Kind gebohren stumm, Sinn oder Wisloß, oder blind, oder sonst unvollkömlich an seinem Leibe, das ist wohl **Erbe zu Land Recht**, aber nicht zu **Lehn Recht**. = Der außsägig Man der empfehet gleicher Weis auch kein **Lehn** noch kein **Erbe**. *Art. V. in fin.* Mit welchem Gut der Mann erstirbet, diß heisset alles **Erbe**, es sey dann **Lehn**, quamvis non nesciam, haec vltima verba, es sey denn **Lehn**, in Codicibus MSCC. non reperiri, sed ex errore e glossa in textum esse translata; Sunt enim initium Glossae ad *b. l. debitae suae sedi* in editione GAERTNERIANA iterum restituta. GLOSSA ad *Lib. II. Art. XXI. edit. Gaertner.* Nun will er sagen von dem Unterscheid zwischen den **Lehnserben** und den **Landerben**. Ein **Erbe** nach **Land Recht** ist die Tochter, ein **Lehns Erbe** aber der Sohn. Hoc sensu allodium commode iterum dividi potest in plenum sive perfectum, & minus plenum sive imperfectum, ita vt sub illo, bona, quae jure pleni domini; hoc, quae jure minus pleni domini, titulo tamen allodiali, quis tenet, intelligantur.

(b) Bona igitur emphyteutica, censitica, libellarta, aliaque, quae vel jure tantum minus pleni domini possidentur, vel certis oneribus & praestationibus obnoxia sunt, hoc sensu sub nomine allodii non veniunt. Sed bona in primis emphyteutica & censitica ad Feoda vel Lehn referenda sunt, vti jam supra me monere memini ad CAP. I. DIST. I. *not. b. & huj. CAP. DISTINCT. I. not. g.* Sola igitur bona pleno dominio possessa & ab omnibus praestationibus immunia, voce allodii continentur. CHARTA TABVLARII VINDOCIN LV. *ap. Du Fresne Gloss. voc. alodis: Habebat vinea agripennum vnum allodialiter immunem, hoc est, ab omni census & vicariae exhibitione liberum.* Alia ejusdem Tabul. *ap. eundem. Reddit ea terra 2. Dem. census, cum ante semper alodium fuisset.* Hinc saepe vocè allodii juncta reperies epitheta: libertum, purum, quitum, francum, vti videre est ex chartis, quas exhibent DV FRESNE *loc. cit.* & ANT. DOMINIC. *de praerogativa allodiorum Cap. XXI. §. vlt.* Pertinet huc quoque distinctio inter **Eigen** & **Zinsgut**, quam non inepte explicat GLOSSA ad JVS PROVINC. SAX. *Lib. III. Art. LXXIX.* Ein **Zinsgut** ist weder **eigen Erb**, noch **Lehn**. Es ist aber darum kein **eigen**, daß der Herr darauf einen **Zins** habe; denn das **eigen** hat man ohn allen **Zins**. **Erbe** ist es auch nicht, darum daß es der Richter niemand's aufgeben mag. Auch ist es kein **Lehn**, weil man **Zins** davon giebt. Vno verbo: Solum allodium plenum sive perfectum sub hac vocis allodii notione cadit. Confer II. FEVD. LIV. & BITSCH. *in Comment. ad h. text.* THOMASII *Diff. de praesunt. allodial. §. XXXII.* SCHILTER *Instit. jur. feud. Cap. II. §. IV. & V. ibique GEBAYER in not. TITIVS im teutschen Lehn Recht. Cap. IV. §. XVI. seqq.*

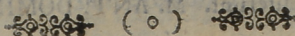
(c) Germ. **Erbgut**, cujus oppositum est erworbenes, erungenes Gut, die **Errungenschaft**. Satis enim nota est leges & chartas antiquas scrutanti distinctio bonorum in ea, quae ex hereditate parentum, & quae ex comparatu, conquesto, attractu, acquisita: Equidem vox allodii vtriusque generis bona non raro designat. Verba ADVNTIATIONIS LVDOVICI REGIS apud Confluentiam CAP. VI. inter alia sunt: *& illorum alodes de hereditate & de conquestu, & quod de donatione nostri senioris habuerant.* CAPITVL. CAR. CALVI. *Tit. XXXIII. Cap. IV. & V. alodes illorum, quos de hereditate & de tali conquestu, qui de nostra donatione non venit, habuerunt.* Tir. XXXI. *Cap. VII. illorum alodes de hereditate & de conquestu illis concedo.* ap. BALVTZ. *Tom. II. p. 144, 145, 147.* Saepissime etiam vocabulo allodii, quando bona hereditaria acquisitis contradistincta denotat, additam reperies voculam *parentum*. MARCVLF. *Lib. I. Formul. XXXIII. ap. BALVTZ. Tom. II. p. 392. aut munere regio, aut per venditionis, donationis, cessionis,*
commu-

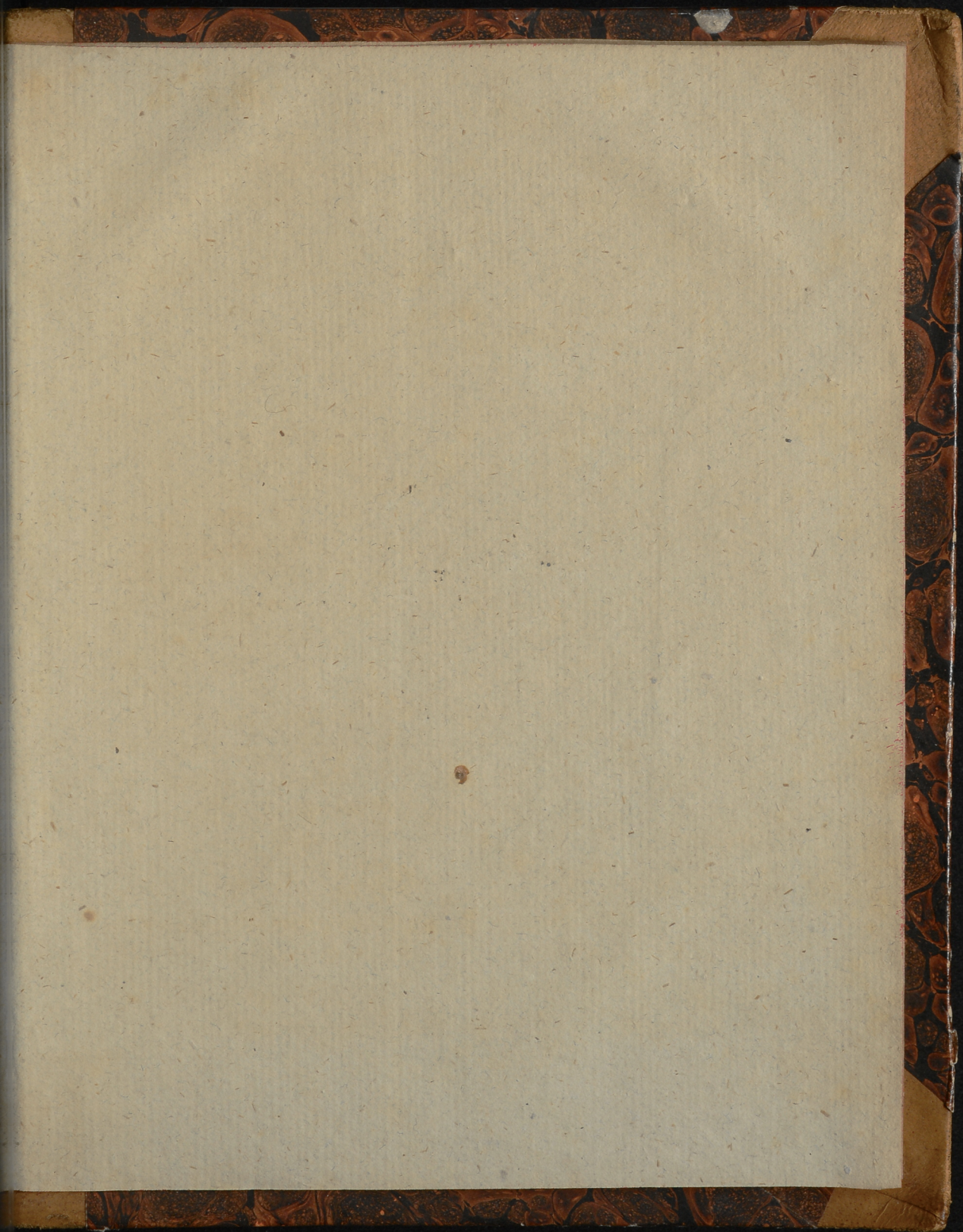

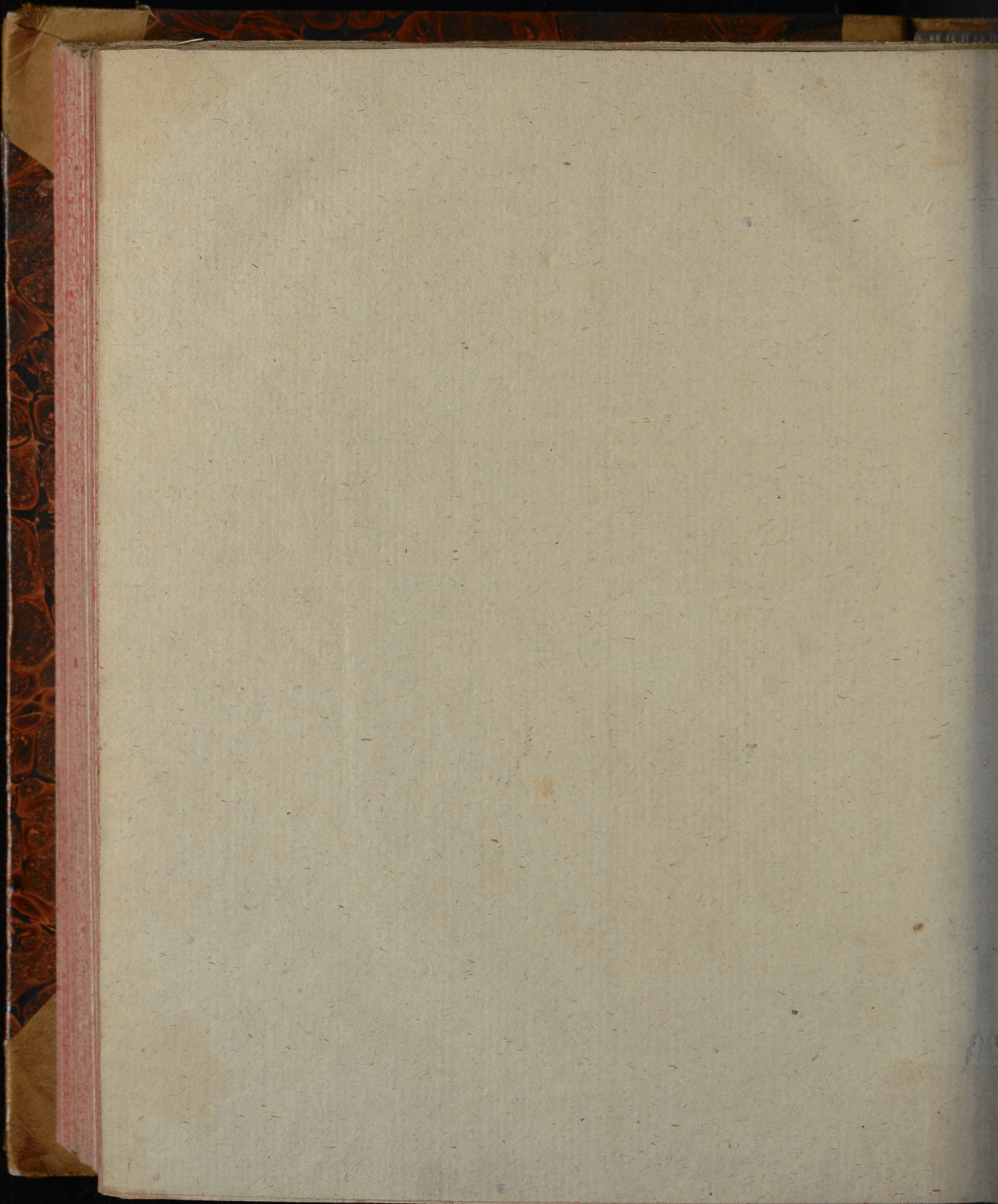
communicationis titulo, vel de alode parentum. Lib. II. Formal. VI. p. 407. quicquid ibidem ad praesens sum de alode parentum, vel de quolibet attractu possidere videor. Lib. II. Formul. XI. p. 412. quicquid ibidem usque nunc tam de alode paterna quam de comparatu visus sum tenuisse. SCHANNAT Corp. Tradit. Fuldens. num. XXXV. quicquid in his locis de alode parentum, vel de qualibet attractu ad nos noscitur pervenisse. Non defunt tamen, in veteribus monumentis loca, ubi vox alodis simpliciter & sine addito posita, attractui sive bonis nove acquisitis opponitur, ideoque sola bona hereditaria a parentibus jure successione accepta, terram aviaticam veteres dicere solebant, designat. HARIVLFVS L. I. Chron. centul. Cap. XV. ap. DV FRESNE Gloss. voc. alodis. Paternae hereditati, quam nostrates alodium vel patrimonium vocant, sese contulit. LL. BAIVVARIORVM Tit. XVII. Cap. II. Mei antecessores tenuerunt, & mihi in alodem relinquerunt. MARCVLF. Lib. II. Form. VII. ap. BALVTZ. Tom. II. p. 408. tam de alode, aut de comparatu, vel de quolibet attractu. In donatione VVillisvvindae facta Monasterio Laurishamensi ap. TOLNERVM in Cod. Diplom. p. 2. haec leguntur verba: quae mihi de parte genitoris mei nomine Adelheimi legibus obvenit, & vndecunq; tam de alode, quam de comparatu, seu de quolibet attractu ad nos noscitur pervenisse. Et si dicendum quod res est, haec vltima vocis allodii significatio ceteris omnibus & antiquissima & maxime propria videtur. Consentientes habeo Viros doctissimos HIERON. BIGNON in not. ad L. Salicam Tit. LXII. & in not. ad Marculph. Lib. I. Cap. II. & Lib. eod. Cap. XII. ap. BALVTZ. Tom. II. p. 853. seq. 875. 895. GODFR. VVENDELIN. in Gloss. ad L. Sal. voc. Alode. JOH. GEORG. ECCARD. in Com. ad L. Sal. Tit. LXII. p. m. 100. a LVDEVVIG in jur. feud. Tom. I. Cap. III. Quaest. II. p. 80. Habes hinc originem distinctionis inter bona ex munere regum concessa, ex alode parentum, & ex comparatu sive proprio attractu. Vel, si hodierno dicendi genere vti velis, inter bona feudalia, allodialia hereditaria, & allodialia acquisita. MARCVLF. Lib. I. Form. XII. Villas illas, quas aut munere regio, aut de alode parentum, vel vndecunq; usque ad praesens tenere videtur. Lib. II. Form. XVII. quicquid ex proprietate parentum, vel proprio labore, seu ex munificatione a piis principibus percipere meruimus. Coincidit cum hac distinctio Germanica majoribus nostris admodum usitata inter Lehn, Erbe und Eigen. Lehn dicitur, quod quis jure tenet clientelari; Erbe, denotat allodium jure hereditario a majoribus acceptum; Eigen, quod quis ipse adquisivit. GLOSSA ad JVS PROV. SAX. Lib. III. Art. LXXIX. Ein Zinsgut ist weder Eigen, Erb, noch Lehn. Privilegii CAROLI IV. IMPER. Friedbergensibus concessi anno 1350. im gründlichen Bericht von der Burg Friedberg Part. II. p. 11. haec sunt verba: Und geben und thun sie mit Crafft dis Briffs, das niemand us ir Erbe odir us ir Gut, is sey eigen, Erbe, Lehn, oder Pfandgut, oder wy is genant is, in laden, heissen, oder bestlagen soll oder mag. In Diplomate LVDOVICI BRANDEBURGICI ap. Dn. a LVDEVVIG in Reliqu. MSC. Tom. VII. p. 97. dicitur: Und al de gude Wanheit, der se brauchen, und gebruecket hebben an enghen, an Lende, an Erbe, und an alle dem, dat se in rechterwere hebben. Sed vela hic contraham, nimium ne longus sim & a chorda aberrare videar. Reliqua quae de vocis allodii derivatione, definitione, ac notatione inter Doctores disputari solent, si recensere, ne dicam sub examen revocare vellem, integri libelli materia adesset, angustis notulae cancellis certe non includenda. Sufficit me pro instituti mei legibus utilitatem, quam ex diligenti variae vocis allodii acceptionis observatione sperare licet haud exiguam, quam potui brevissimis ostendisse, & quod praefiscine dixerim, si quis alius, distincte notasse. Tu qui plura nosse cupis, adeas qui allodii naturam latius & data opera exposuerunt. M. ANT. DOMINICVM de praerogativa allodiorum.

- diorum. STRYCK. *Diss. de jur. allodiali principum imperii. Cap. I.* STRVV. *de allodiis imperii. Cap. I.* DAN. HOEFERS *gründlicher Unterricht von Allodial-Güthern.* TH. PETR. HENR. de TAVSCH. *Diss. de vera allodii indole & natura.* JVST. EBERH. BERGHOF. *Diss. de allodiis illustrium imperii.*
- (d) Varias eruditorum de feudis hisce solaribus conjecturas, imo & interdum naenias plus quam decemvirales legere poteris apud AHASV. FRITSCHIVM & EYBEN in *Diss. de feudo solaris, inter Opusc. Eyben. Part. III. p. 64. seqq. ab ERFFA Diss. de bonis Germaniae, feuda solaris Germ. SonnenLehn ditsis.* GVNDLING. *von SonnenLehn in Gundlingianis Part. XII. num. III.* BVRI *Erkät. des teutsch. Lehn R. Part. I. p. 437. seqq.*
- (e) I. FEVD. IV. §. II. II. FEVD. XXIX. XLII. XLIII. XLIV. XLV. XLIX. LI. §. filius. Chartas & Diplomata medii aevi huc facientia brevitatis causa non afferant. Innumera fere sunt; Quaedam reperire poteris ap. B. STRVVIVM *de allodiis imperii Cap. I. §. II.* BVRI *loc. cit. p. 384. seq.*
- (f) Exposuerunt ea maximam partem secundum jus Germaniae tam antiquum quam modernum praeter Doctores ad *not. c. in fin.* laudatos THOMAS. in *sel. capit. hist. jur. feud. §. XXI. seqq. in Diss. de origimibus feudal. §. XX. & in Diss. de praesumptione allodialitatis. §. XXXI.* BVRI *loc. cit. p. 387. seqq.*
- (g) Centurias imo myriades Doctorem hic allegare non difficilis foret laboris, si mos antiquus, integra doctorum agmina ducendi, citationesque librorum, decisionum, confiliorum, Responsorum coacervandi hodie ad palatum esset. Sat erit laudasse MENOCH. *Lib. I. Praesunt. CXXXIII.* CARPZ. *Part. I. Const. XXVII. Def. VII. IIX. IX.* STRVV. *Synt. jur. feud. Cap. XVI. aph. XI.* STRYCK. *de praes. feud. Cap. II. num. IX. sq.* BEYER. *Delin. jur. feud. Cap. I. pos. LIX. seqq.* MYNSING. *Cent. V. obs. XXV.* BOEHMER. *Vol. I. Part. II. Resp. LVIII. num. XIX. seqq. Resp. LIX. sqq.* BVRI *loc. saep. cit. p. 1340. seqq.*
- (h) Confer textus juris feudalis Langobardici clare satis rcm determinantes II. FEVD. XXVI. §. *interfiliam.* II. FEVD. XLI. II. FEVD. LI. §. V. JVS PROV. SAX. *Lib. II. Art. XLIII. ex edit. Gaertneri* ita disponit. *Wer ihm ein Gut insagt zu Lehn, und ein anderer sagt, es sey sein Eigen, sprechen sie es mit gleicher Gewehr an, so muß es dieser eher mit zweyer Schöpffen Zeugnis zu eigen behalten, denn der andere zu Lehn.*
- (i) Dissidentem tamen deprehendi SCHANNATVM in *Clientel. Fuldens. benef. Part. II. Cap. II. §. VI.* pro domino semper in dubio praesumi, & ita in Curia Fuldensi pronuntiarı attestantem.
- (k) Affirmativam defenderunt Regis Borussiae causam agentes COCCEJVS in *Diss. de praesumptione qualitatis feudalis comitarum.* THOMASIVS in *Diss. de praesumptione allodialitatis.* GVNDLING. in *Diatrise de feudis vexilli. §. XLII.* Negativam pro virili AVTOR der *Limburgischen Deduction* ap. FABRVM in *der Staats Cantzley Part. XV.* AVTOR *Scripti pro memoria in causa VVolfsteiners* ap. EVND. *Part. LIX. Cap. XIII.* & ap. MOSERVM in *der Reichs. Fama. Tom. XIII. p. 671. seqq.* Litem hanc adhibita distinctione inter Ducatus & Comitatus caeteraque minora imperii feuda componi posse & ex rei veritate debere, visum fuit B. STRVVIO *de allodiis Imperii Cap. IV. §. XVI. sq.* Decisio controversiae ex historia imperiali & principiis juris publici petenda est, ergo non hujus loci, de ea indaganda sollicitum esse. Manum ergo de tabula.

T A N T V M.

18. Juni 1901

*Emphytheusin aut rem immobilem aliam siue pro im-
 quae inter bona familiaria & auita numeretur, &
 ereditatis iure adquisita sit, alienet & vendat, com-
 eiusmodi proximo cognato, id est propinquo tam per-
 per mares coniuncto, usque ad quartum gradum inclu-
 apudationem ciuilem, intra annum & diem, ex quo ea
 iudicio perfecta & actis insinuata fuit, potestas & ius
 iudici & retrahendi, adeoque emtorem priorem a con-
 ellendi & impediendi. Ita tamen, ut cognatus rem
 imprimis cognationem, si de ea dubitetur, in iudicio
 um quod extraneus emtor soluit, cum arrhis, sumti-
 go Weinkauff) aliisque insinuationis & subsignatio-
 liter offerat, quo facto emtor rem ad familiam reuo-
 em restituere tenebitur.*

§. XXVII.

TAVORVM ET HELVETIORVM

Batauorum Retractum gentilitium locum habere
 s testis est HVGGO GROTIVS (a) qui ita scribit:
*in de Voorseyde plaetsen de bloet verwanden van den
 van swaerdizyde als van spilzyde, sonder aensien, oft
 yde gekomen is of niet, nogte ook of het erfgoet is of
 dat den naester den verkoper naerder zy van bloede
 ende plag van outs niet verder te strecken als tot
 nderen, om dat ook de erffenissen by versterf niet
 : ende die de naesting eerst aenleyt, gaet voor allen
 hant komende, al waren die ook naerder magen.*

E 2

Nec

inge tot de Hollandtsche Regtsgelertheit Lib. 3. Cap. 16.

7.

